

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΓΟΣ ΙΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963 | ΑΡΙΘ. 8

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

Α'.

«Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως εὐφρανέσθωσαν
γῆ δὲ ἀγαλλιásθω, ἑορταζέτω δὲ κόσμος,
ὁρατός τε ἅπας καὶ ἀόρατος· Χριστὸς
γὰρ ἐγήγερται, εὐφροσύνη αἰώνιος»
(Ἀπὸ τὴν ὑμνολογίαν τῆς Ἀναστάσεως).

Διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ ἡμέρα τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου εἶναι «ἡ κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν Σαββάτων, ἡ βασιλὶς καὶ κυρία, ἑορτῶν ἑορτὴ καὶ πανηγυρὶς πανηγύρεων».

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου διαποτίζει ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Αὕτη ὑπῆρξεν ἥδη ἡ βάσις τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος. Οἱ Ἀπόστολοι εἶναι πρὸ παντὸς «μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως». Τοιουτοτρόπως ὁ Πέτρος, ὁμιλῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀντικαταστάτου τοῦ Ἰούδα, ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἀντικαταστάτης οὗτος θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι «μάρτυς τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ» (Πράξ. α', 22· πρβλ. α', 8). Τὴν διακήρυξιν τῆς Ἀναστάσεως βλέπομεν ἐπίσης καὶ εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Πέτρου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ὁμιλίας του (Πράξ. γ', 15· δ', 41). Χαρακτηριστικοὶ εἶναι οἱ λόγοι τοῦ Πέτρου εἰς τὴν Α' ἐπιστολὴν του: «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας

ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν τοῖς οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς» (α', 3). Ὡσαύτως αἱ ὁμιλίαι καὶ ἐπιστολαὶ τοῦ ἀπ. Παύλου διαποτίζονται ὑπὸ τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Περίφημον εἶναι ἰδίως τὸ ιε' κεφάλαιον τῆς Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν μετ' αὐτῆς ἀρρήκτως συνδεομένην ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. «Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Κορ. ιε', 14). «Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς τοιαύτης θέσεως τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ θρησκευτικῇ συνειδήσει τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἦτο ἀφ' ἑνός, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἀπέβη οὕτως ἢ κατ' ἐξοχὴν θρησκεία τῆς χαρᾶς, ἀφ' ἑτέρου δέ, ὅτι λίαν ἐνωρὶς ἡ ἀνάμνησις τοῦ μεγίστου καὶ θεμελιώδους τούτου γεγονότος ἔλαβε κεντρικὴν θέσιν ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὴ ὅχι μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἐτησίων ἐορτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἐβδομαδιαίων ἐορτῶν. Ὅπως ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἐγένετο ἀπαρχὴ τῆς ἀναστάσεως τῶν κεκοιμημένων καὶ ἀπαρχὴ τῆς «καινῆς κτίσεως» καὶ τῆς νέας ζωῆς, τῆς αἰωνίου ζωῆς, οὕτω καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος τούτου ἐγένετο ἡ ἀφετηρία καὶ ἡ ἱερωτέρα καὶ λαμπροτέρα ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος ἀφ' ἑνός καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ἀφ' ἑτέρου» (Π. Ἰ. Μ π ρ α τ σ ι ῶ τ ο υ, Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, περιοδ. «Ἐκκλησία», ἔτος 1953, σελ. 129).

Ὡστε ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἐξ ἀρχῆς γίνεται τὸ στήριγμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ πίστις εἰς τὴν Ἀνάστασιν ἐμπνέει πᾶν μέγα ἔργον, ἀναπτέρωνει τὸ Χριστιανικὸν φρόνημα, χαλυβδώνει ἥρωας καὶ ἀθλητάς. Μὲ αὐτὴν τὴν ἀσάλευτον καὶ χαρωπὴν πίστιν ζῇ ἡ στρατευομένη Ἐκκλησία τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν παλαίει, θηριομαχεῖ, «καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκει». Ἐφ' ὅσον ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ἀνέστη, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, θὰ ἀναστηθῇ καὶ αὐτὴ μίαν ἡμέραν θριαμβεύουσα. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς πολλάκις οἱ μάρτυρες ἐβάδιζον εἰς τὸ μαρτύριον ἀναφωνοῦντες: «Χριστὸς ἀνέστη».

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐφύλαξε πιστῶς τὸ παλαιοχριστιανικὸν πνεῦμα. Αὕτη ἐορτάζει τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ὡς τὴν μεγάλην ἐορτὴν καὶ πανήγυριν. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ζῇ ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἀναστάσεως. Πᾶσα Κυριακὴ εἶναι δι' αὐτὴν μία ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως. Μάλιστα πᾶσα τελετουργία τῆς Θείας Εὐχαριστίας εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν εἶναι κατ' οὐσίαν μία πασχαλινὴ λειτουργία» (Friedrich Heiler, *Mysterium caritatis*, München 1949, σελ. 176-177).

Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα εἶναι ἡ μεγαλυτέρα καὶ ἱερωτέρα καὶ λαμπροτέρα ἐορτὴ τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου. Ἡ ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως ἀρχίζει συνήθως τὸ μεσονύκτιον τοῦ Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν. Σβέννυνται τὰ φῶτα ἐν τῷ ναῷ καὶ ὁ προϊστάμενος τοῦ ναοῦ ἱερεὺς, ἀνάπτων τὴν λαμπάδα τοῦ ἀπὸ τὴν ἄσβεστον κανδήλαν τοῦ ἁγίου βήματος, μεταδίδει τὸ φῶς εἰς τὰς λαμπάδας τῶν πιστῶν, ψάλλων: «Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνеспέρου φωτὸς καὶ δοξάσατε Χριστὸν τὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν». Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ σκοτεινὸς ναὸς πλημμυρεῖ ἀπὸ φῶτα καὶ οἱ ἱερεῖς ἐξέρχονται τοῦ ναοῦ με ἀνημμένας τὰς λαμπάδας, ἵνα ἐν ὑπαίθρῳ ἀρχίσῃ ἡ τελετὴ τῆς Ἀναστάσεως, κατ' ὃν χρόνον ψάλλεται ὁ προκαταρκτικὸς ὕμνος: «Τὴν ἀνάστασιν σου, Χριστέ, Σωτήρ, ἄγγελοι ὕμνουσιν ἐν οὐρανοῖς καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξίωσον ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ Σὲ δοξάζειν...». Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς εἰς εἰδικὴν ἐξέδραν τὸ ἐκκλησίασμα ψάλλει τὸν κατ' ἐξοχὴν πασχαλινὸν ὕμνον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας: «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θάνατον θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν χαρισάμενος». Ὁ ὕμνος οὗτος ἐπαναλαμβάνεται πλειστάκις, ὡς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀκολουθίας ἐπὶ 40 ἡμέρας. «Μετὰ τὴν ἐκτενῆ δέησιν εἰσέρχονται ὅλοι εἰς τὸν ναόν, κατ' ὃν χρόνον ὁ χορὸς τῶν ψαλτῶν ψάλλει τὸν ὑπέροχον καὶ μεστὸν ἱερᾶς μυστικῆς ἐξάρσεως κανόνα τῆς Ἀναστάσεως Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ὁ κανὼν οὗτος περιέχει ἀναστασίμους ὕμνους ἐκ τῶν ὠραιότερων, οἵτινες ὑπάρχουν ἐν τῷ κόσμῳ, ὕμνους ἀπηνθισμένους ἀπὸ τῶν πλουσίων λειμῶνων τῆς

βιβλικῆς καὶ τῆς πατερικῆς φιλολογίας» (Π. Μπρατσιώτου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 131). Ὁ κανὼν ἄρχεται ὡς ἐξῆς: «Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν, λαοί, Πάσχα Κυρίου Πάσχα· ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμᾶς διεβίβασεν ἐπινίκιον ἄδοντας». Ἀκολουθοῦν ὑπέροχοι ὕμνοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν τοὺς ἐξῆς: «Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις, καὶ ὁψόμεθα τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως Χριστὸν ἐξαστράπτοντα καὶ χαίρετε φάσκοντα τρανῶς ἀκουσόμεθα, ἐπινίκιον ἄδοντας». «Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως εὐφραινέσθωσαν, γῆ δὲ ἀγαλλιάσθω, ἑορταζέτω δὲ κόσμος, ὁρατός τε ἅπας καὶ ἀόρατος! Χριστὸς γὰρ ἐγήγερται, εὐφροσύνη αἰώνιος». «Φωτίζου, φωτίζου, ἡ νέα Ἱερουσαλήμ· ἡ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ σέ ἀνέτειλε. Χόρευε νῦν, καὶ ἀγάλλου Σιών· σὺ δὲ ἀγνή, τέρπου Θεοτόκε, ἐν τῇ ἐγέρσει τοῦ τόκου σου». Θαυμάσιος εἶναι καὶ ὁ ἐξῆς πασχалиνὸς ὕμνος, ὅστις ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ ὠραίου λόγου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ εἰς τὸ Πάσχα: «Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει καὶ ἀλλήλους περιπτύζωμεθα. Εἴπωμεν, ἀδελφοί, καὶ τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει καὶ οὕτω βοήσωμεν· Χριστὸς ἀνέστη...».

Ἐπίσης χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα τοῦ Πάσχα χρησιμοποίησις τοῦ ὕμνου τῆς βαπτίσεως μὲ τὰς λέξεις τοῦ Ἀπ. Παύλου: «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, ἀλληλούϊα». Ὁ ὕμνος οὗτος ἀνυπερβύζει τὸ ἔθιμον τῆς παλαιᾶς Ἐκκλησίας νὰ βαπτίζῃ τοὺς κατηχουμένους κατὰ τὴν παννυχίδα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, μετὰ τὸ ὁποῖον βάπτισμα παρηκολούθουν οὗτοι μὲ λευκὰ ἐνδύματα τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Δι' αὐτὸ καὶ ἐλέγετο ἡ ἐβδομάς τοῦ Πάσχα «*Hebdomas in albis*», «Ἐβδομάς ἐν λευκοῖς», «Ἀσπροβδόμαδο», ὡς καλεῖται μέχρι σήμερον εἰς μερικὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ ἐβδομάς αὕτη καλεῖται «Διακαινήσιμος», ἐβδομάς νέας ζωῆς, συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐν τῇ ἐπιστολῇ του πρὸς Ρωμαίους, ς' 4: «Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἡγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι».

Ἀναδρομὴ εἰς τὰ περασμένα

Ο ΜΕΝΔΡΕΣΕΣ

Ἐνα ἀπὸ τὰ γραφικώτερα, ἀλλὰ καὶ τὰ πλέον ιδιότυπα ἀπομεινάρια τῶν Τουρκοκρατουμένων Ἀθηνῶν εἶναι, χωρὶς ἄλλο, ὁ Μενδρεσὲς τῆς πλατείας τοῦ Μοναστηρακιοῦ. Κτισμένος στὴ γωνίαν ἀκριβῶς τῶν ὁδῶν Ἀρεῶς καὶ Πανδρόσου ξαφνιάζει τὸν θεατὴ μὲ τὸ περίεργο θολωτὸ σχῆμα του, καὶ ἀξίζει νὰ γίνῃ κάποτε θέμα ἰδιαιτέρας μελέτης. Γιατὶ ἀπὸ τὸ 1721 ποὺ ἐκτίσθηκε τὸ περίεργον αὐτὸ κτίριο εἶδε κι' ἄκουσε πολλὰ ἀπὸ τὴν ζωὴ καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν· ποὺ ἂν ἤμποροῦσε, κατὰ κάποιο τρόπο, νὰ τ' ἀνιστορήσῃ τὸ πέτρινο αὐτὸ συναξάρι, θάτανε πάρα πολὺ ἐλκυστικὰ κι' ἐνδιαφέροντα.

*

Στὰ ἰσόγειά του στεγάζονται σήμερα λογῆς-λογῆς μικροκαταστήματα· καὶ τὸ ὑπερκείμενο θολωτὸ κτίριό του φιλοξενεῖ, τὸν τελευταῖον αὐτὸν καιρὸν, τὸ «Μουσεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Λαϊκῆς Τέχνης». Ἡ εἰσοδὸς του εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀρεῶς καὶ στὸ μέσον σχεδὸν τοῦ προστόου τῆς παλαιᾶς Ρωμαϊκῆς Ἀγορᾶς. Ἀποτελεῖται δὲ ἀπὸ ἓνα προαύλειον, στὸ ὁποῖον ἀνέρχεται κανεὶς ἀπὸ παλαιὰν μαρμάρινην σκάλα· καὶ ἀπὸ τὸ κύριον οἰκοδόμημα. Τόσον δὲ τὸ προαύλειον, ὅσον καὶ τὸ κύριον κτίριο εἶναι θολωτὰ καὶ κεραμοσκέπαστα. Καὶ τὸ μὲν προαύλειον στολίζεται διακοσμητικὰ στὴ σκεπὴ του ἀπὸ τρεῖς μικροὺς θολίσκους, ποὺ ὑποβαστάζονται ἀπὸ

τητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Π. Μπρατσιώτου, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 132).

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ ἑβδομάς τοῦ Πάσχα, ἡ ὁποία διακρίνεται διὰ τὸν χαρμόσουν αὐτῆς χαρακτῆρα. Ὀλόκληρος ἡ περίοδος τοῦ «Πεντηκοσταρίου» τονίζει καὶ ἐξαίρει τὴν χαρὰν διὰ τὴν Ἀνάστασιν, ὡς θὰ ἴδωμεν εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου».

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

τέσσαρες λεπτούς κίονες, τὸ δὲ κύριον οἰκοδόμημα σκεπάζεται ὁλόκληρον ἀπὸ ἑναν εὐρυχωρότατο, κεραμοσκέπαστον καὶ αὐτὸν θόλον.

*

Οἱ περαστικοὶ τοῦ σταθμοῦ τοῦ Ἡλεκτρικοῦ, βιαστικοὶ ὅπως εἶναι, δὲν σταματοῦνε συχνὰ ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν ταπεινὸςχημο Μενδρεσέ. Τὰ μάτια ἄλλως τε σήμερα συνηθίσανε νὰ ἐντυπωσιάζωνται μόνον ἀπὸ τὰ διάφορα μεγαθήρια τῶν καινούργιων οἰκοδομῶν ποὺ ὑψώνονται παντοῦ· κι' ἀγωνίζονται, θαρρεῖς, νὰ σκεπάσουνε μὲ τὶς ἄχαρές τους ἐπιφάνειες καὶ μὲ τὶς σκιές τῶν πέτριων ὄγκων τοὺς κάθε γραφικὴ γωνιά τῆς πόλης αὐτῆς τοῦ Ἀπολλωνίου φωτός. Ἄν ἐσωζότανε τοῦλάχιστον ὁ περιβόητος πλάτανος, ποὺ τὸν εἶχε φυτέψει στὴν αὐλή του ὁ περίφημος Ἀρχιληστής Μπίμπησης, θὰ μπορούσαν τὰ ξεφωνητὰ τῶν σπουργιτιῶν νὰ μᾶς ξαφνιάζουν, πρωτὶ—βράδυ, μὲ τὰ παιγνίδια τοὺς καὶ τὰ ξεφωνητὰ τοὺς· καὶ νὰ μᾶς ἀνιστοροῦνε κάτι ἀπὸ τοὺς θρύλους καὶ ἀπὸ τῇ ποίησιν, ποὺ ἔχει ἀποθησαυρισθῇ κάτω ἀπὸ τοὺς σιωπηλοὺς τοὺς θόλους. Μὰ τὸν καταδίκασε κι' αὐτὸν σ' ἀφανισμό, ἀπὸ πολλὰ χρόνια τώρα, ἡ σκληρὴ καὶ ἀνελέητη καρδιὰ τοῦ μοντερνισμοῦ.

*

Ὁ Μενδρεσὲς λοιπὸν αὐτός, μὲ τὴν παράδοξον δομὴν του, ἰδρύθηκε γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ σὰν ἱεροσπουδαστήριον τῶν πιστῶν τοῦ Μωάμεθ, ὅπως τὸ μαρτυρεῖ ἡ Ἀνατολίτικῃς τεχντροπίας ἐπιγραφὴ, ποὺ σώζεται στὸ ὑπέρθυρο τῆς εἰσόδου του.

«Θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτανε — λέγει — νὰ κτισθῇ τὸ κτίριον αὐτό, γιὰ ν' ἀναστήσῃ, μὲ τὴν Παιδείαν, τὰ τέκνα τῆς χώρας αὐτῆς. Γι' αὐτὸ κι' ἐνέπνευσε τὴν καρδιὰ τοῦ φιλόανθρωπου Μεχμέτ Φαخرῆ νὰ ἰδρύσῃ στὸ κεντρικὸν αὐτὸ μέρος τῆς πόλης τὸ Ἱε ρ ο σ π ο υ δ α σ τ ῆ ρ ι ο ν αὐτό, γιὰ νὰ ἐκπαιδεύωνται, συνδιαιτώμενα κάτω ἀπὸ τὴ στέγη του, μὲ ἀδελφικὴ ἀγάπη καὶ σὰν μέσα σὲ Παράδεισον, τὰ παιδιὰ τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Θεοῦ.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν κτισθῆκανε καὶ λαμπροστολισθῆκανε ἑνδεκα αἶθουσες διδασκαλίας, ποὺ μέσα σ' αὐτὲς οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Πίστης θὰ διδάσκουνε στὰ Παιδιὰ τὴν Ἐπιστήμην καὶ θὰ τοὺς ἐξηγοῦνε τὸ Κοράνιον».

Κι' ἐπιλέγει· «Τῇ συνδιαίτησή τους μέσα σ' αὐτὸ τὸ Ἱεροσπουδαστήριον, κάμε τὴν, Θεέ μου, σ' ὅλους εὐχάριστον. Ἔτος 1133». Ἦτοι 1721, μὲ τὸ ἰδικὸν μας ἡμερολόγιον.

Αὕτῃ εἶναι ἡ πρόχειρη ἱστορία τοῦ αἰνιγματικοῦ Μενδρεσέ, πού κάθε πρωΐ πού ἀνεβαίνω ἀπὸ τὸ Μοναστηράκι πρὸς τὸ γραφεῖό μου, αἰσθάνομαι ἓνα κρυφὸ κτυποκάρδι πού τὸν ἀντικρύζω. Γιατὶ ἡ ὑποβλητικὴ καὶ παράξενη δομὴ του ὑψώνεται μπροστά μου σὰν ἓνα φάντασμα τῶν περασμένων· καὶ σὰν ἓνας κόσμος ἀπὸ ρημαγμένα παραμυθένια παλάτια· πού τρέμω, πὼς ὥρα τὴν ὥρα κι' ἀπὸ στιγμῆς σὲ στιγμή θὰ σβύσῃ καὶ θ' ἀφανιστῇ κάτω ἀπὸ τὴν φλογερὴν ἀνάσα τοῦ Δράκου, πού λέγεται «ἐκπολιτισμός», πού βασκαίνει καὶ φθονεῖ τὴν ἀμάλαγη χάρι ὅλων τῶν παλαιῶν πραγμάτων.

Πόσες φορές, ἀλήθεια, ὡς τώρα δὲν σταμάτησα, μὲ βαρεῖα καρδιά, μπροστὰ σὲ κτίρια, πού τὰ σώριαζεν ἀνελέητα ἡ ἄξίνα, καὶ πού τὰ εἶχα συνηθίσει νὰ τὰ βλέπω νὰ ὁμορφαίνουνε, μὲ τὴν ἀγέρην καὶ πρόσχαρην ὄψη τους, τοὺς γνώριμους παλαιούς δρόμους...

*

Γιὰ τὸν Μενδρεσὲν αὐτὸν πολλὰ διηγοῦνται οἱ παλαιοὶ χρονογράφοι τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ οἱ διηγήσεις τους ἀναφέρονται σὲ γεγονότα, ὅχι μόνον τῶν Τουρκοκρατουμένων Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῶν νεωτέρων καιρῶν, τῆς Βασιλείας δηλαδὴ τοῦ Ὁθωνος καὶ μέρους τῆς Βασιλείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Αου. Ὁ γνωστός δὲ Ἀθηναιογράφος Δ. Γ. Καμπούρογλου ἀναφέρει στὸν περίφημον «Ἀναδρομάρη» του τὸ ἐξῆς χρονικὸ ἀπὸ τῆς τελευταῖες ἡμέρες τῆς Τουρκοκρατίας καὶ πού τ' ἀναδημοσιεύομε σὰν ἐπίκαιρο.

«Εἰς τὰς 10 Ἀπριλίου 1821 ἔμαθαν οἱ Τοῦρκοι, ὅτι συνάζονται ὅλα τὰ χωριά εἰς τὸ Μενίδι. Ἐκαμαν τὸ λοιπὸν καὶ αὐτοὶ μίαν γενικὴν συνεδρίασιν εἰς τὸν Μενδρεσέν, ὡπλισμένοι ὅλοι, καὶ ἐκεῖ ἀποφάσισαν διὰ νὰ φονεύσουν ὅλους τοὺς ἐν τῇ Ἀττικῇ Ἑλληνας λέγοντας ὅτι «ἡμεῖς οἱ Τοῦρκοι εἴμεθα ὀλίγοι, ἐνῶ οἱ Ρωμαῖοι εἶναι πολλοί». Ὅμως πάλιν δὲν τὸ ἤθελαν αὐτὸ παρανόμως, ἀλλὰ νὰ τοὺς δοθῇ ἰ λ ἄ μ ι ἀπὸ τὸν Κατῆ, ὅπως τοὺς ἔδωσε καὶ ὁ Μουφτῆς φ ε τ φ ἄ. Ὁ Κατῆς ὅμως, ἄνθρωπος καλῆς ψυχῆς, ὀνομαζόμενος Χαγγῆ Χαλῆλ ἐφένδης, τοὺς εἶπε. — «Πάψετε αὕτῃ τὴν ὀργή σας, κι' ἐγὼ τὸ πρωὶ θέλω σᾶς ὀδηγήσει».

Τὸ βράδυ λοιπὸν στέλνει διὰ νυκτὸς καὶ μᾶς κράζει τοὺς τρεῖς Δημογέροντες στὸ σπίτι του καὶ μᾶς λέγει τὰ ὅσα ὠμίλησαν εἰς τὸν Μενδρεσέ. Ἐμεῖς τότε ἐζητήσαμεν συμβουλὴ ἀπὸ τὸν Κατῆ, καὶ μᾶς ἀπεκρίθη: — «Ἄλλο δὲν στοχάζομαι, παρὰ ἐσεῖς νὰ δώσετε ἐγγύησιν, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι δὲν θὰ σηκώσουν ὅπλα. Καὶ τότες, ἂν χαθῶ ἐγὼ, χαθῆτε κι' ἐσεῖς».

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Ἀπὸ τὰ Πνευματικὰ Γυμνάσματα
τοῦ Ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου.

«Ὁ Ἀγγελος ἐβόα τῇ Κεχαριτωμένῃ, ἀγνή παρθένε χαῖρε, καὶ πάλιν ἐρῶ χαῖρε· ὁ σὸς υἱὸς ἀνέστη τριήμερος ἐκ τάφου».

Συγχαίρου, ἀγαπητέ, ἐξ ὅλης σου καρδίας μετὰ τὴν Δέσποιναν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τῆς χαρᾶς τὸ δοχεῖον· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν πρώτην ἐδόθη ἡ χαρὰ πρὸ τῆς ἀναστάσεως εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν της, καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν σήμερον. Συγχαίρου μετὰ τὴν Θεοτόκον, καθὼς τὴν συγχαίρεται καὶ ὅλη ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία εἰς χίλια μέρη τῶν ἁσματικῶν τροπαρίων της, ψάλλουσα εἰς αὐτὴν χαρμοσύνως καὶ πανηγυρικῶς.

Συγχαίρου μετὰ τὴν Θεοτόκον, καθὼς τὴν συγχαίρεται καὶ ὅλη ἡ ἄλλοις καὶ ἀναίσθητος Κτίσις, καὶ χαίρει εἰς τὴν ἀνάστασιν

Ἐμεῖς, μολονόπου γνωρίζαμε τὰ πράγματα, εἶπαμε μεταξὺ μας — «Παρά νὰ χαθοῦνε τρεῖς καὶ τέσσαρες χιλιάδες Χριστιανοί, κάλλιο ὅς χαθοῦμε ἡμεῖς»· κι' ἔτσι ἀποφασίσαιμε τὴν ἐγγύησιν αὐτῇ. Ἐτότε, αὐτὸ τὸ ἐσπέρας ἀναχωρήσαμε ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ Κατῆ.

Τὸ πρωὶ δὲ ἐσυνάχθησαν ὅλοι οἱ Τοῦρκοι στὸ κατάστημα τοῦ Διοικητῆ. Στέλνουν λοιπὸν ἀμέσως καὶ φωνάζουν τὸν Κατῆ γιὰ νὰ τοὺς δώσῃ τὸ ἰλάμι, ὅπου τοῦ εἶχαν ζητήσῃ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἡμέραν. Τοῦ παρουσίασαν δὲ καὶ τὸν φετῶ τοῦ Μουφτῆ.

Ἀμέσως λοιπὸν λέγει, μετὰ θυμόν, ὁ Κατῆς τοῦ Μουφτῆ — «Μὲ τί κιτάπι ἐσύ ἔδωκες φετῶ»; Κι' ὁ Μουφτῆς ἀποκρίνεται — «Τὸν ἔδωσα, μετὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ»! Ἐτότε τοῦ λέει ὁ Κατῆς — «Ἄν ἐσύ ἔχῃς φετῶδες μετὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἐγώ, μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἰλάμι δὲν ἔχω! Ἀλλὰ νὰ στοχασθῇτε, ὅτι ἔχομε δ ο β λ έ τ ι, καὶ ποίος ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ λόγον στὸν Βασιλέα μας; Ἄν ἐσεῖς φοβᾶσθε, πάρτε μιὰν ἐγγύησιν ἀπὸ τοὺς Κοτσαμπασήδες, καὶ τότες ἡσυχᾶσθε.

Καὶ τότε λέγει ὁ Διοικητής: — «Ἐγγυᾶσθε σεῖς, ὅτι οἱ Ραγιάδες δὲν μᾶς κτυποῦν»; Καὶ τοῦ εἶπαμε — «Μάλιστα».

Ἐτότε, καθὼς ἦταν ὅλοι οἱ Τοῦρκοι ὠπλισμένοι, μᾶς ἔβαλαν εἰς τὴν μέσην καὶ μᾶς ἐσήκωσαν εἰς τὸ Κάστρο».

τοῦ υἱοῦ της, καὶ τὴν δωροφορεῖ με ὅλα τὰ κάλλιστα καὶ ἐξήριστα δῶρα καὶ χάριτας τοῦ Ἑάρου καὶ τῆς γλυκυτάτης ἀνοιξέως.

Καὶ δὲν βλέπεις καὶ μόνος με τοὺς ὀφθαλμούς σου, πῶς τώρα ὁ οὐρανὸς εἶναι διαυγέστερος; ὁ κύκλος τῆς Σελήνης εἶναι λαμπρότερος καὶ ἀργυροειδέστερος; καὶ ὅλος ὁ χορὸς τῶν ἀστέρων φαίνεται καθαρώτερος; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα ἡ γῆ εἶναι στεφανωμένη με τὰ πολυποικιλιά της χορτάρια; Μὲ τὰ ἀνοιγμένα διάφορα δένδρα της, καὶ με τὰ ποικιλόχρωμα καὶ εὐωδέστατα ἄνθη καὶ ρόδα της, τὰ ὅποια ἄλλα μὲν ἐβγῆκαν τελείως ἀπὸ τοὺς κάλυκας των, καὶ παρουσιάζουν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τὴν ροδόπνοον χάριν τους, ἄλλα δὲ ἐβγῆκαν ὀλίγον καὶ ἄλλα ἀκόμη εὐρίσκονται εἰς τοὺς κάλυκας των μέσα, ὥσάν εἰς νυμφικὸν θάλαμον; Δὲν ἀκούεις με τὰ αὐτιά σου τὴν συμφωνίαν, καὶ ἐναρμόνιον μουσικὴν ὅπου τώρα κάμνουν με τὰς γλυκυτάτας φωνὰς των ἐπάνω εἰς τὰ χρυσοπράσινα καὶ δασύφυλλα δένδρα, αἱ ἀηδόνες, αἱ χελιδόνες, αἱ τρυγόνες, οἱ κόσσυφοι, οἱ κόκκυγες, αἱ πέρδικες, αἱ κίσσαι, αἱ φάσσαι, οἱ σπῖνοι, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ὠδικὰ ὄρνεα καὶ πουλιά; καὶ πῶς συνερίζονται νὰ νικήσῃ ἓνα τὸ ἄλλο με τὰ ποικιλόφθογγα καὶ γοργογλυκόστρεπτα αὐτῶν κελαδήματα; Πῶς κατασκευάζουν τόσον τεχνικὰ τὰς φωλεὰς των, καὶ τὰ μὲν θηλυκὰ κάθηνται καὶ πυρώνουν τὰ αὐγὰ μέσα εἰς αὐτάς, τὰ δὲ ἀρσενικὰ πετοῦν τριγύρω καὶ κελαδοῦσι γλυκύτατα; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα οἱ βρύσες τρέχουν καθαρώτερα, πῶς οἱ ποταμοὶ λυθέντες ἀπὸ τοὺς χειμερίους πάγους ρέουσι πλουσιώτερα, καὶ ποτίζουν ὅπου περνοῦν τῆς γῆς τὸ πρόσωπον; πῶς τὰ περιβόλια εὐωδιάζουν; πῶς τὸ χορτάρι κόπτεται; πῶς τὰ μικρὰ καὶ τρυφερὰ ἀρνάκια πηδοῦν καὶ χορεύουν ἐπάνω εἰς τοὺς χλοηφόρους κάμπους καὶ τὰ χωράφια; Δὲν βλέπεις πῶς αἱ φιλόπονοι μέλισσαι τώρα εὐγαίνουσαι ἀπὸ τὰ κοφφίνια των βομβοῦσιν ἡδύτατα, καὶ πετοῦν τριγύρω εἰς τοὺς λειμῶνας καὶ περιβόλια, καὶ κλέπτουν τὰ ἄνθη, καὶ πλάττουσι τὰ κηρία των, βάνουσαι τὰς εὐθείας γραμμὰς ἀντίθετα εἰς τὰς γωνίας διὰ περισσοτέραν ἀσφάλειαν ἐν ταῦτῳ καὶ κάλλος τοῦ ἔργου των, καὶ τὸ γλυκύτατον μέλι κατασκευάζουσι; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα οἱ ἀνεμοὶ ἡσυχάζουσι; πῶς αἱ γλυκεῖαι αὖραι τῶν ζεφύρων πνέουσι; πῶς ἡ θάλασσα εἶναι γαληνιαία καὶ ἡρεμος; πῶς οἱ ναῦται ταξιδεύουν ἀφοβα; καὶ πῶς οἱ δελφῖνες συμπεριπατοῦν ὁμοῦ με τὰ πλοῖα φουσσῶντες καὶ κολυμβῶντες γλυκύτατα, καὶ ξεπροβοδίζουν τοὺς ναύτας με εὐθυμίαν; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα οἱ γεωργοὶ τὰ βόδια ζεῦξαντες τέμνουσι τὴν γῆν με τὸ ἄροτρον, καὶ με τὰς καλὰς ἐλπίδας τῶν καρπῶν, ὅλοι εἶναι πασίχαροι; πῶς οἱ ποιμένες καὶ βουκόλοι κατασκευάζοντες σύριγγας καὶ συραῦλια μέσα εἰς τὰ δένδρα περνοῦσι τὴν ἀνοιξιν; καὶ πῶς οἱ ἄλιεῖς καὶ ψαράδες τὰ δίκτυα καὶ τοὺς γρί-

πους εἰς τὴν θάλασσαν ῥίπτοντες, τὰ εὐγάνουν τώρα γεμᾶτα ἀπὸ ὀψάρια; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα ὅλα τὰ ὁρατὰ κτίσματα, ὅπου καὶ ἂν γυρίσῃς νὰ ἰδῇς, εἶναι τερπνά, εἶναι εὐώδη, εἶναι δροσώδη, εἶναι χαριέστατα καὶ πανευφρόσυνα, εὐχαριστοῦντα τὰς πέντε αἰσθήσεις τοῦ σώματος; καὶ πῶς φαίνονται ὥσάν νὰ συνανεστήθησαν μὲ τὸν Χριστὸν καὶ αὐτά, καὶ νὰ ἐζωντάνευσαν ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ἦσαν πρότερον ὥσάν νεκρωμένα καὶ ἀποθαμμένα ἀπὸ τὴν προλαβοῦσαν ψύχραν καὶ δριμύτητα τοῦ χειμῶνος;

Καὶ διὰ νὰ εἰπῶ μὲ συντομίαν, συγχάριρου μὲ τὴν Θεοτόκον καὶ ἐσὺ ἀδελφέ, καθὼς τὴν ἐσυγχάρηκαν καὶ αἱ θεῖαι Μυροφόροι, ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ ἡ Σαλώμη, καὶ ἡ Ἰωάννα· δύνασαι γὰρ εἰς θέλῃς νὰ γένῃς καὶ ἐσὺ ὥσάν αὐτάς κατὰ τὴν ψυχὴν, καθὼς σὲ παρακινεῖ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος εἰς τὸ Πάσχα λέγων· «κἂν Μαρία τις ἦς κἂν Σαλώμη, κἂν Ἰωάννα, δάκρυσον ὀρθρία, ἴδε πρώτη τὸν λίθον ἡρμένον, τυχὸν δὲ καὶ τοὺς ἀγγέλους, καὶ Ἰησοῦν αὐτόν»· ὁ σχολιαστὴς Νικήτας λέγει· «Μαρία Μαγδαληνὴ εἶναι κάθε ψυχὴ πρακτικὴ, καθαρθεῖσα διὰ λόγου τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν, ὥσάν ἀπὸ δαιμόνια, ἀπὸ τὴν προσπάθειαν τῆς ἐβδοματικῆς ταύτης ζωῆς. Σαλώμη δὲ—εἰρήνη ἐρμηνευομένη—εἶναι ἡ ψυχὴ ἐκείνη ὅπου νίκησεν τὰ πάθη, καὶ ὑποτάξῃ τὸ σῶμα εἰς τὴν ψυχὴν, καὶ διὰ τῆς θεωρίας τῶν πνευματικῶν νοημάτων τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν περιλαμβάνουσα, καὶ διὰ τοῦτο εἰρήνην τελείαν ἔχουσα· Ἰωάννα δὲ—περιστερὰ ἐρμηνεύεται—καὶ εἶναι ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἡ ἄκακος καὶ γονιμωτάτη εἰς τὰς ἀρετάς, ἡ ὁποία ἀπέβαλε κάθε πάθος μὲ τὴν πραότητα, καὶ εἶναι θερμὴ εἰς τὸ νὰ γεννᾷ τὰ πνευματικὰ νοήματα, μὲ γνῶσιν καὶ μὲ διάκρισιν.

Ἐὰν τοιαύτῃ γένῃ ἡ ψυχὴ σου ἀγαπητέ, πῆγαινε ὥσάν τὰς μυροφόρους μετὰ προθυμίας καὶ σπουδῆς (ὁ γὰρ ὁρθρος ταχύτητα καὶ σπουδὴν δηλοῖ) εἰς τὸν τάφον· ἤγουν εἰς τὸ βάθος, ἐν ᾧ εἶναι κεκρυμμένος ὁ λόγος τῶν ἐπιγείων καὶ οὐρανίων, καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν σου καρδίαν καὶ ζήτησε μὲ δάκρυα νοητὰ καὶ αἰσθητὰ, νὰ μάθῃς ἐὰν ἀναστήθῃ ὁ ἐν σοὶ λόγος τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως. Καὶ ἐὰν ζητήσῃς μὲ τοιοῦτον τρόπον, πρῶτον μὲν θέλεις ἰδῇ νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὴν καρδίαν σου ὁ λίθος, ἤγουν ἡ πώρωσις τῆς ἀσφαλείας τοῦ λόγου. Καὶ ἀφ' οὗ αὕτῃ σηκωθῇ, θέλεις ἰδῇ τοὺς ἀγγέλους, ἤγουν τὰς κινήσεις τῆς συνειδήσεώς σου νὰ σοῦ κηρύττουν, ὅτι ἀνέστη ὁ ἐν σοὶ διὰ κακίαν νεκρωθεὶς, λόγος τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως· ἐπειδὴ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ φαυλοβίου ἀνθρώπου, ὁ λόγος δὲν ἐνεργεῖ, ἀλλὰ τρόπον τινὰ εἶναι νεκρός. Καὶ εἰς ὅλον τὸ ὕστερον θέλεις ἰδῇ καὶ αὐτὸν τὸν λόγον νὰ σοῦ ἐμφανίζεται εἰς τὸν νοῦν γυμνός, καὶ χωρὶς τύπους καὶ σύμβολα, καὶ νὰ γεμίξῃ τὰς νοεράς δυνάμεις τῆς ψυχῆς σου ἀπὸ χαρὰν πνευματικὴν. Ὅθεν

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

11. ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΟΡΘΟΠΡΑΞΙΑ

«Σὺ εἰ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ»
(Ἰωάν. 9, 35-52).

Ὅταν ὁ βαθὺς πόθος τῆς ἀπολυτρώσεως ἀνεζωπυροῦτο μετὰ τὴν ὑπόσχεσι τοῦ Θεοῦ μέσῳ τῶν Προφητῶν, οἱ ἀγαθοὶ τοῦ Νόμου Ἰσραηλῖται καλλιεργοῦσαν τὸ πνεῦμα τῆς ἀναμονῆς μετὰ τὴν πίστι τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Μεσσίου. Μονάχα στὸ πρόσωπο τοῦ Μεσσίου μετὰ τὴν ψυχικὴ δύναμι τῆς ἐνοράσεως διέβλεπαν τὴ διάλυσι τῆς ψυχικῆς συννεφιάς, σὰν γεγονὸς καὶ σὰν δῶρο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ποὺ θέλει πάντα νὰ ἐλεῇ καὶ νὰ σώζῃ τὸ πλάσμα του. Αὐτὴ ἡ ψυχικὴ ξαστεριά ἦταν ἀπαραίτητο νὰ προηγηθῇ γιὰ νὰ νοιώσῃ ὁ ἄνθρωπος μιὰ ἀνακούφισι καὶ εὐφορία στὸν κόσμον αὐτό, νὰ χρησιμοποίησῃ δὲ καὶ τὰ μέσα τῆς ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀνόδου του, ἐπιτυγχάνοντας, ἔτσι, καὶ τὸ βασικὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς του. Εἶναι ἀδύνατον ἀρρωστημένα μυαλὰ καὶ θολωμένες συνειδήσεις νὰ αἰσθάνωνται τὴ γλυκύτητα καὶ τῆς παρούσης ζωῆς, ἀν δὲν ἔχουν σὰν κεφάλαιο ἀτομικὸ τὴν ψυχικὴ εὐφορία ποὺ

ἀφ' οὗ τοιοῦτοτρόπως πληροφορηθῇ τὴν τοῦ λόγου ἀνάστασιν διὰ τῆς πρακτικῆς συγχάιρου καὶ μετὰ τὴν ἄλλην Μαρίαν, ἤγουν τὴν μητέρα τοῦ Θεοῦ, ἥτις εἰς τὴν θεωρίαν περιλαμβάνεται ἡ ὁποία ἀφ' οὗ ἐπρόλαβε μίαν φορὰν καὶ εἶδε τὴν ἀνάστασιν τοῦ υἱοῦ τῆς, ἐπληροφορήθη καὶ ἡσύχασε καὶ πλέον εἰς τὸν τάφον δὲν ἐπῆγεν, ὥσάν τὰς ἄλλας μυροφόρους· ἐπειδὴ καὶ ἡ θεωρία προλαμβάνει, καὶ ἀπλῶς νοεῖ· ἡ δὲ πρᾶξις ἐπεται καὶ πείρα λαμβάνει γνῶσιν».

Ἡ μεγαλλιτέρα δὲ χαρὰ ὅπου ἔχεις νὰ προξενήσῃς εἰς τὴν Θεοτόκον εἶναι, ἐὰν κάμῃς ἀπόφασιν νὰ νικᾷς τὰ πάθη σου εἰς κάθε καιρὸν, καὶ νὰ παρθελεύῃς διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Παρθένου· καὶ διὰ νὰ γένῃς ἄξιος νὰ σὲ ὑπερασπίζεται καὶ νὰ σὲ ἔχῃ διὰ υἱόν τῆς ἐπιμελήσου νὰ ὑποτάσσῃσαι καὶ νὰ δουλεύῃς, ὅσον δύνασαι περισσότερον, αὐτὴν καὶ τὸν μονογενῆ τῆς υἱόν· καὶ παρακάλεσέ τὴν νὰ σὲ συναριθμῇ μετὰ τοὺς εὐλαβητικὸς δούλους τῆς, καὶ νὰ σὲ ἀξιώσῃ νὰ χαίρῃσαι μετὰ αὐτὴν αἰωνίως εἰς τὸν οὐρανόν, ψάλλοντας εἰς αὐτὴν ἐκεῖνο τὸ Δαβιτικόν «μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ».

χαρίζει μονάχα ἡ ἡθικὴ υἰγεία. Ἡθικῆς υἰγείας ἔστεροῦντο οἱ ἄνθρωποι πρὸ Χριστοῦ. Ἡ ἀρρώστεια, καθαρῶς πνευματικὴ, δὲν μποροῦσε νὰ θεραπευθῇ μὲ τὰ φτωχὰ στοιχεῖα τοῦ Νόμου, μὲ τοὺς τύπους καὶ τὰ σύμβολα. Αὐτὰ δὲν ἦσαν παρὰ μιὰ ἰσχυρὰ κραυγὴ τοῦ πονεμένου ἀρρώστου ποὺ ζητοῦσε τὴν υἰγεία του, ἐπομένως τὴ χαρὰ του καὶ τὴ φυγαδευμένη εὐτυχία του. Εἶναι ὀδυνηρό, γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ σκέπτεται καὶ αἰσθάνεται, νὰ ἔχη γνῶσι τοῦ ὧραιου παρελθόντος του, νὰ μελετᾷ τίς σελίδες μιᾶς ἱστορικῆς ἐποχῆς ποὺ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, κομμάτι τῆς θείας φωτιᾶς, ἐφώτιζε καὶ ἐφωτιζέτο, ἐθερμαине καὶ ἐθερμαίνεται, ποὺ ἔχαιρε καὶ τὴ χαρὰ του μετέδιδε ἀντανεκλαστικὰ καὶ στὸ διπλανό του. Καὶ ἡ ὀδύνη τῆς ψυχῆς του εἶναι βαθειά, γιὰτὶ ἀντιπαραβάλλει τὸ εὐλογημένο παρελθὸν μὲ τὸ κατηραμένο καὶ ἄθλιο παρόν. Κι' εἶναι ὁ πόνος δυνατώτερος ὅταν ὑπάρχη συνείδησις τῆς προσωπικῆς εὐθύνης. "Όταν ὅμως ἔρχεται σὰν ἀντίβαρο ἡ ἐλπίδα γιὰ μιὰ καλλιτέραν αὔριο, κι' ὅταν αὐτὴ ἡ ἐλπίδα βασιζέται ἐπάνω σὲ θεῖα δεδομένα, τότε ὁ ἄνθρωπος στηρίζεται στὸν κλονισμό του, ἀπωθεῖ ἀρνητικὰ, διαβρωτικὰ ρεύματα ἀπαισιοδοξίας, κρατεῖ ἀκμαῖες τίς ψυχικὲς του δυνάμεις, καὶ γενναιότερα ἀντιπαλαίει κατὰ τοῦ κακοῦ, ὅποια μορφή κι' ἂν ἔχη. Δὲν εἶναι αὐτοδύναμος ὁ ἄνθρωπος ἡ τοῦλάχιστον δὲν εἶναι τόσο ἰσχυρὸς ὥστε νὰ κρατηθῇ σὲ ψυχοσωματικὴ ἰσορροπία, ἂν δὲν τροφοδοτηθῇ ἀνωθεν: Μὲ ὑποσχέσεις, μὲ σημάδια, μὲ ὑπερφυσικὰ γεγονότα ποὺ θὰ φανερώουν τοῦ Θεοῦ τὴν παρουσία, καὶ τὴν προστασία του στὸν ἀγῶνα τοῦ ἁμαρτωλοῦ παιδιοῦ του κατὰ τῶν στοιχείων ποὺ τὸ παιδεύουν. Κανεῖς, καὶ μάλιστα προχριστιανικῶς, δὲν ἐνοιωθε τόσο δυνατό τὸν ἑαυτό του, ὥστε νὰ ἐπιτύχη ὀλοκλήρωσιν, ἐπομένως καὶ εὐχάριστο τέλος, καὶ τὸ πότιζε νὰ μὴ ξεραθῇ πνευματικῶς καὶ πεθάνῃ γιὰ πάντα. Ἀρκεῖ ἓνα βλέμμα στὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης ποὺ κρύβουν κι' αὐτὰ ἓνα πραγματικὸ θησαυρὸ γιὰ τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ εἰδωλολατρικὸς κόσμος ἀτίμαζε τὸ Θεὸ μὲ τὰ ἔργα του.

Εἰδικῶς οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, περὶ τῶν ὁποίων ἡ σχετικὴ περικοπή, κατὰ τὸ πλεῖστον ἔβοσκαν στὰ δροσερὰ πνευματικὰ λειβάδια τοῦ Θεοῦ. Οἱ πλεῖστοι ἀπ' αὐτοὺς ὑπῆρξαν μαθηταὶ τοῦ Προδρόμου, τοῦ Ἀσκητοῦ αὐτοῦ τῆς ἐρήμου, ποὺ εἶχε τὴν πλουσία καὶ ἐξαιρετικὴ εὐλογία νὰ ξεπεράσῃ σὲ ὕψος προφητικὸ καὶ σὲ θεϊκὴ εὐνοίαν κάθε πρὸ αὐτοῦ Προφήτη. Ἦταν ὁ ὀρθοδοξότατος διδάσκαλος τῆς ἐποχῆς του, αὐτὸς ποὺ μὲ τὴν ἀσφαλοπίστι του καὶ τὴν ἀγιότητά του ἀποτελοῦσε τὸ ἐχέγγυο τῆς ἀλη-

θινῆς θεογνωσίας πού μετέδιδε στοὺς μαθητάς του ἐκείνους. Μὲ τὸν Ἰωάννη τὸν Προδρόμο κατεχρύνετο καὶ κατησφαλίζετο ἡ ὁρθόδοξος πίστις γύρω ἀπὸ τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἀναμενόμενου Μεσσίου. Γερὸ θεμέλιο, φωνὴ Θεοῦ, ἰσχυρὰ πεποίθησις στὸ πρόσωπό του, στὰ κηρύγματά του, στίς θεμελιακὲς του ἀλήθειες. Ἔτσι καθωδηγεῖτο καὶ ἡ Ἑβραϊκὴ Οἰκογένεια, τὸ ποσοστὸ τοῦλάχιστον τοῦ λαοῦ ἐκείνου πού ἔγινε ἡ πυτιὰ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας μεταγενέστερα. Ἀφ' ἐνὸς αὐτὸς ὁ ὁρθόδοξος πιστεύων λαός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ προσωπικότης τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου μὲ τὴ σωστὴ ἀνάλυσι τῶν ἀποκαλυπτικῶν καὶ ἠθικολογικῶν Προφητειῶν, διατηροῦσαν τὸν πόθο, ἀναβαν τὴ δίψα τοῦ λυτρωμοῦ καὶ ἐτόνωναν δυνατώτερα τὴ βεβαία ἐλπίδα μιᾶς νέας γλυκανγῆς. Ἡ ἐλπίδα στίς ἐπιδιώξεις καὶ στὴ δράσι τοῦ πιστοῦ εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους συντελεστὰς καὶ ὄχι μονάχα προλαμβάνει τὸν ψυχικὸ μαρασμό καὶ τὴν ἀχρήστευσι τῶν φυσικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀνανεωτικὴ τῆς δύναμι χαρίζει δημιουργικὴ, ἀξιοποιήσιμον εὐρωστίαν. Ἔτσι, μὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ ὁ πιστὸς ἀπομακρύνει τὰ πρόωρα γηρατειά. Πολλοὶ γηράσκουν ἐξ αἰτίας τῆς ἀπελπισίας, τῆς ἀπογοητεύσεως, τοῦ ἀσκόπου τῆς ζωῆς των, καὶ πρὶν ἀκόμη ἔλθῃ ἡ πραγματικότης τῆς σωματικῆς στέγνης λόγῳ τῆς ἡλικίας.

Αἰῶνες πέρασαν ἀπὸ τότε πού ἐτέθη ὑπόδικος ὁ πρωταγωνιστὴς τοῦ δράματος, τῆς συμφορᾶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ Σατανᾶς. Καὶ στὸ κύλισμα αὐτὸ τῶν αἰώνων ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου, μέσα σὲ πτώσεις καὶ ἀναστάσεις, σὲ ψευδαισθησίες καὶ ἀυταπάτες, σὲ παιδιακίστικες σκέψεις ἢ ἀνώριμους συλλογισμούς, πάντα προσανατολίζετο πρὸς τὴν πραγματικότητα, πρὸς τὴν ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς, πρὸς αὐτὸν τὸν Ἥλιο τῆς δικαιοσύνης, ἔστω κι' ἂν δὲν εἶχε σαφῆ ἔννοιαν τοῦ πράγματος. Καὶ οἱ Μεγάλοι Προφῆται τοῦ Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἀδιάφθοροι σοφοὶ πρόγονοί μας ἔπαιξαν σημαντικὸ ρόλο καὶ ἰσχυρὰ ἐπέδρασαν στὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ τὴν ἀνωτέρα θεώρησι τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ ψυχικά, ἰδιαίτερα γιὰ τὸ εὐγενὲς μερὶς τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ ἦταν παρασκευασμένη μιὰ τὸ μεγάλο γεγονός τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Μεσσίου, ὡς Λυτρωτοῦ. Κι' ἀδημονοῦσε περισσότερο νὰ τὸν υποδεχθῇ, γιατί δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ κανένα ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησι στὰ ἐρωτήματά της. Στὸν προσανατολισμό της αὐτὸ καὶ οἱ ἀπὸ Θεοῦ ἄνθρωποι, παρὰ τίς ἀτέλειές των, συνετέλεσαν στὸ δυνάμωμα τῆς ἐλπίδος τῶν πιστῶν Ἑβραίων. Κι' ὅταν ἡ εὐγενὲς ἐκφρασις τοῦ γνησίως θρησκευομένου Ἑβραίου στὸ πρόσωπο τῶν μαθητῶν τοῦ Προδρόμου ἤκουσε τὸ «Ἴδε ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ» (Ἰωάν. α', 29) ἡ συγκίνησις καὶ ἡ ἐκρηγξις τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀπὸ

τὸ γεγονός τῆς πραγματοποιήσεως τῶν θεϊκῶν ὑποσχέσεων, τῆς ἐλπίδος, ἐξεδηλώθη κατὰ τρόπον ἄμεσον καὶ στερεόν: «Ἡκολούθησαν αὐτῷ» σημειώνει τὸ Ἱερὸ κείμενο. Ἔτσι εἶναι. Ἡ ταπεινὴ καὶ ἀφελὴς ψυχὴ μπορεῖ ἄμέσως νὰ γνωρίσῃ τὸ Θεό της, γιατί συγγενεὺς καὶ στ' ἀλήθεια τὸν ἀναζητεῖ. Γιατί ὁ ἄξων γύρω ἀπὸ τὸν ὅποιον στρέφονται οἱ σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα εἶναι ἡ πίστις στὸ Θεό, ὁ τρόπος καὶ τὰ μέσα πού θὰ πλησιάσῃ τὸ Θεό, καὶ ἡ ἀδίστακτὴ ἀπόφασις νὰ ζήσῃ κάτω ἀπὸ τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀπλὴ καὶ ἄδολη καρδιά δὲν πορεύεται στὶς ἀναζητήσεις της μὲ τὰ σακκούλια τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῶν ταλαντεύσεων στὴν πλάτῃ της. Δὲν ἀντέχει σὲ δισταγμούς. Δὲν δέχεται κριτικὴ. Δὲν φυλλομετρεῖ Ἱστορίαι. Δὲν ὑποβάλλει σὲ ἀνάκρισι. Δὲν ἀρνεῖται νὰ στρατολογηθῇ καὶ νὰ πειθαρχήσῃ κάτω ἀπὸ τὴ σημαία καὶ στὶς διαταγὰς τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πνευματικῆς στρατιᾶς. Δὲν σέπτεται τῇ σκληρότητι τοῦ ἀγῶνος. Δὲν ὑπολογίζει τὴ δύναμι τοῦ ἐχθροῦ. Δὲν λογαριάζει καὶ τὰ τραύματα. Συλλαμβάνει ἄμέσως καὶ ἐνορατικὰ τὴ σοφὴ στρατηγικὴ καὶ τὴ νίκη πού θὰ τὸν ὀδηγήσῃ ὁ Στρατηγός, τὸν πλησιάζει καὶ τὸν ἐρωτᾷ: «Διδάσκαλε ποὺ μένεις;» Καὶ τὸ ἐρώτημα αὐτὸ δὲν εἶναι ἐρώτημα ἀρρωστημένου περιέργου ἢ ἀργοσχόλου τύπου, ἀλλὰ μιὰ κραυγὴ ψυχικῆς λαχτάρας μὲ σωτήριον περιεχόμενο, τοῦ υἱοῦς θρήσκου πού ἤθελε ν' ἀγκαλιάσῃ τὸ ποθούμενον. Καὶ ποθούμενον ἦταν γι' αὐτὸν ὁ Χριστός, ὁ φλογερώτερος καὶ δυνατώτερος πόθος τῶν ἀνθρώπων πού γνωρίζουν νὰ ξεχωρίζουν τὸ παροδικὸ καὶ ἐφήμερό ἀπὸ τὸ μόνιμο καὶ αἰώνιο. Ἀλλ' ὁ πόθος, σὰν ἅγιος καὶ καλός, βρίσκει τὸ πλήρωμά του. Ὁ Χριστὸς ἄμέσως ἀπαντᾷ: «Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε». Γλυκὴς δεσμὸς καὶ εὐχάριστος ἐρωταπόκρισις. Σὰν νὰ εἶχαν γνωρισθῇ ἀπὸ χρόνια. Καὶ ὑπήκουσαν οἱ μαθηταί, «καὶ ἔμειναν παρ' αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἐκείνην» (Ἰωάνν. α', 40).

Εὐλογημένη ἡ στιγμή, εὐλογημένη ἡ ἡμέρα, εὐλογημένοι καὶ οἱ μαθηταί πού πρωτογνώρισαν τὸ Χριστό. Ὁ Προφῆτης Συμεὼν ἐκαίετο κυριολεκτικὰ ἀπὸ τὸν πόθο νὰ γνωρίσῃ τὸ Χριστό καὶ ζητοῦσε γι' αὐτὸ παράτασι τῆς ζωῆς του. Καὶ τὸν ἡξίωσεν ὁ Θεός, γιατί «ἐδέξατο αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε: νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ρῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ» (Λουκ. β', 29). Καὶ ἐκεῖνος ἀπέθανε μὲ τὴν ἱκανοποίησι τοῦ πόθου του. Ἀλλ' οἱ μαθηταί πού πρωτογνωρίζουν τὸ Χριστό νοιώθουν περισσότερο διψασμένοι γιὰ νὰ παρατείνουν τὴ ζωὴ τους. Ὅταν πλησιάξῃ κανεὶς τὸ φῶς, φωτίζεται, καὶ ὅταν συναναστρέφεται τὴν ὁμορφιά, ὁμορ-

φαίνει. Ἡ προσωπικὴ συνάντησις καὶ ἐπαφὴ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰωάννου μετὰ τοῦ Κυρίου προεκάλεσεν, ὡς ἦταν ἐπόμενον, ρίγη συγκινήσεως καὶ κύματα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως. Ἐγνώρισαν τὸ φῶς καὶ τὴν ἀλήθεια στὸ ἀκτινοβόλο πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ καὶ πρὶν ἀκόμη μιλήσῃ ἡ ἀστράψῃ στὸ Θαβώριον ὄρος. «Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν» ἀναφωνεῖ ὁ Ἀνδρέας στὸ Σίμωνα ποῦ ὁ Χριστὸς τὸν εὐλογεῖ καὶ τὸν μετονομάζει εἰς Πέτρον γιὰ τὴν ὀρθότητα καὶ στερεότητα τῆς πίστεώς του. Καὶ ἀκολουθεῖ μιὰ χρυσὴ ἀλυσίδα ἐνδιαφέροντος ποῦ δένει τίς καρδιὰς ὅλων τῶν μαθητῶν. «Εὐρήκαμεν Ἰησοῦν» ἀκούει ὁ Ναθαναὴλ. Μύριοι θησαυροὶ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου δὲν θὰ ἡλέκτριζαν ἔτσι τίς ψυχὰς τῶν ἀπλοϊκῶν ἐκείνων ἀνθρώπων ὅσον ὁ Χριστὸς ποῦ τὸν εἶχε ζωντανέψει ἡ προφητικὴ μοῦσα, ὁ ἐνσαρκὸς ἐκεῖνος Ἀγγελος, ὁ σεβασμιώτερος τῶν Προφητῶν, ὁ Ἰωάννης, καθὼς καὶ ἡ οἰκογενειακὴ τους παράδοσις καὶ ἀνατροφή. «Εὐρήκαμεν Ἰησοῦν!» Καὶ στὸ ἀκουσμα αὐτοῦ τοῦ γλυκυτάτου τούτου ὀνόματος ἐνοιῶσαν ἀμέσως νὰ δονοῦνται οἱ χορδὲς τῶν εὐγενεστέρων αἰσθημάτων καὶ νὰ διεγείρεται ὁλόκληρος ὁ ψυχικὸς κόσμος καὶ νὰ λαμβάνωνται ἀμέσως ἀποφάσεις ἀνοδικῆς πορείας, πορείας, κουραστικῆς ἔστω, γιὰ μιὰ καινούργια ζωὴ. Τῇ ζωῇ τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στὰ ἄτομα, στὰ ἔθνη, στὸν κόσμον ὅλον. Ἄλλως τε αὐτὸ ἦταν καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, αὐτὸ ἀπαιτοῦσε καὶ τὸ διπλὸ συμφέρον τῶν ἀνθρώπων. Ἐπρεπε νὰ διαλυθῇ τὰ σκότος τῆς εἰδωλολατρικῆς πλάνης, νὰ γκρεμισθοῦν τὰ ψεύτικα σεβάσματα τῶν ὑλοποιημένων παθῶν, νὰ παύσῃ ἡ αὐταπάτη, πὼς μπορεῖ, τάχα, νὰ σωθῇ ὁ ἄνθρωπος μὲ τοὺς ξηροὺς λατρευτικούς τύπους καὶ νανοῖξῃ, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ὁ δρόμος τῆς σωτηρίας. Καὶ τοῦτο θὰ ἐπετυγχάνετο μονάχα διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ στὴ ζωῇ τοῦ Χριστοῦ, πράγμα ποῦ καὶ οἱ πρῶτοι μαθηταί, ὡς σύνολον τὸ ἀντελήφθησαν: «Εὐρήκαμεν Ἰησοῦν!»

Ἄλλ' ἐνῶ οἱ μαθηταὶ ποῦ ἤλθαν σὲ προσωπικὴ γνωριμία μετὰ τοῦ Κυρίου, δὲν ἀνθεξάν κάτω ἀπὸ τὴ θεϊκὴ του ἀκτινοβολία καὶ δὲν κρατήθησαν νὰ μὴ διακηρύξουν τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μεταδώσουν τὸ χαρμόσυνο τοῦτο μήνυμα στοὺς λοιποὺς, ὁ Ναθαναὴλ μένει διστακτικὸς. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ δισταγμοὶ δικαιολογημένοι καὶ δισταγμοὶ χωρὶς ἔδαφος, ἀδικαιολόγητοι. Τοῦ Ναθαναὴλ ὁ δισταγμὸς ἀνῆκε στὴν πρώτη κατηγορία. Πλανῶντες καὶ πλανώμενοι γόητες, τερατουργοί, πλήθος θρησκευτικῶν ἀπατεῶνων, ἐκμεταλλεῦμενοι τὴν προσδοκίαν τῶν λαῶν καὶ τὴν ἀγωνίαν τῆς ψυχῆς, εἶχαν πλημμυρίσει τὸν τόπο. Ἡ ἐπιφυλακτικότης εἶναι πάντα μιὰ θέσι ποῦ παίρνουν οἱ συνετοὶ ἄνθρωποι ἀπέναντι προσώπων, φημῶν, καταστάσεων, ὅταν μάλιστα ὑπάρχῃ, στὴ μέσῃ

καὶ ἡ ἀτομικὴ πεῖρα. Ἡ ἐπιφυλακτικότης δὲν σημαίνει μομφήν, ὑποτίμησιν, ἄρνησιν, ὅταν ὑπάρχῃ σὲ ἀνθρώπους μὲ ἀγαθὸν συνειδός. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ ἠθικόμετρο τῆς ἐκτιμήσεως λόγων καὶ ἔργων. Γιατί, ὅταν ὁ Ναθαναήλ, ἀπαντῶντας στὸ Φίλιππο, εἶπεν, «Ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι;» διεπίστωνε μιὰ βαθειὰ καὶ πλατεῖα ἠθικὴ κρίσις, μιὰ βαρεῖα πνευματικὴ ἀσθένεια ποὺ ἐμάστιζε τὴν Κοινωνία τῆς Ναζαρέτ. Κι' ἦταν φυσικὸ νὰ μένῃ ἐπιφυλακτικὸς μπροστὰ στὸ μῆνυμα ἑνὸς τέτοιου ἀγαθοῦ, ὅπως εἶναι ὁ Μεσσίας Χριστός. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς δὲν περιγράφεται, γιατί δὲν εἶναι θέμα καὶ ἀντικείμενον περιγραφῆς. Ὁ Χριστὸς ἦλθε νὰ γίνῃ ζωὴ στοὺς νεκρούς, καὶ σωστὸς δρόμος τῶν πλαυμένων, καὶ ἀλήθεια σ' ὅσους εὐρίσκονται στὸ σκοτάδι τῆς ψευτιάς. Εὐλογα, λοιπόν, καὶ ὁ Φίλιππος καλεῖ τὸν Ναθαναήλ μὲ τὰ ἱστορικὰ ἐκεῖνα λόγια ποὺ θ' ἀντηχοῦν στ' αὐτιά ὅλων μας καὶ μάλιστα τῶν δυσπίστων: «Ἐρχου καὶ ἴδε». Εἶναι ἡ μόνη ἐπιχειρηματολογία ἡ ὁποία καὶ πείθει ὅσο δὲν πείθουν τὰ ἀνθρώπινα χεῖλη: «Ἐρχου καὶ ἴδε». Ἔλα νὰ λάβῃς πεῖραν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ θὰ πιστέψῃς πῶς μπορεῖ νὰ προέλθῃ ὅχι μόνον ἀγαθὸν τι ἐκ Ναζαρέτ, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀγαθόν, ἢ, μᾶλλον, τὸ Ὑψιστον ἀγαθόν. Καὶ ὁ Ναθαναήλ, τῆς αὐτῆς ψυχοσωματικῆς συνθέσεως μὲ τοὺς ἄλλους, μετέβη καὶ εἶδε. Καὶ πρὶν ἰδῆ κατ' ὄψιν τὸ Χριστό, τὸν προσεῖδε ὁ Χριστὸς καὶ μυστικὰ τὸν ἐκάλεσε μαζί του. Καὶ ἐνοιῶσεν ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος καὶ ἄδολος Ἰσραηλῆτις τίς θεϊκὰς ἀκτῖνες ν' ἀπλώνουν στὴν ψυχὴ του· καὶ ἀναγνωρίζει τὸν Κύριον Ἰησοῦν ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκρηκτικὰ κραυγάζει μὲ τὴν πεποίθησιν τῆς χειροπιαστῆς ἀλήθειας: «Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ». Πρόκειται περὶ καταπληκτικῆς ἀποκαλύψεως στὸ πρόσωπο τοῦ ἀπλοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ ποὺ ἔγινε μυστικὰ ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, καὶ πρὶν ἀκόμη ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου μας συνοδευθῇ μὲ ὑπερφυσικὰ γεγονότα καὶ πρὶν ἀκουσθῶν τ' ἀθάνατα λόγια Του ποὺ προκαλοῦσαν κατάπληξιν καὶ δέος. Βεβαίως, πρὶν ἡ ὁμολογήσῃ τὴ δυνατὴ αὐτὴ ἀλήθεια ὁ Ναθαναήλ, προηγήθη ἡ γνωστοποίησις τοῦ Ἰησοῦ: «Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ συκῇν εἰδόν σε». Ὅμως δὲν εἶναι καὶ ἰσχυρὸς λόγος γιὰ νὰ γίνῃ τέτοια ὁμολογία πίστεως μὲ τὴν πρώτη γνωριμία. Συνέβη καὶ στὸν Ναθαναήλ ὅ,τι μεταγενέστερα καὶ στὸν Πέτρο ποὺ ἀπήντησε στὸ ἐρώτημα τοῦ Ἰησοῦ «ὕμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;» Ὁ Πέτρος ἀπήντησεν ἀδιστακτικῶς: «Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος». Ἐπρόκειτο περὶ ἀμέσου ἀποκαλύψεως: «Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ Πατήρ μου ὁ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. ιστ', 17). Γι' αὐτό, ὁ Κύριος ἀποδεχόμενος τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως

εἰς μὲν τὸν Πέτρο ἀπήντησε πῶς ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴν ὁμολογία θὰ οἰκοδομηθῇ ἡ Ἐκκλησία Του, εἰς δὲ τὸν ἀγαθὸ καὶ ἄδολο Ἰσραηλίτη «Μεῖζων τούτων ὄψει», γιατί ἦταν ἡ ἀρχὴ τοῦ σωτηριώδους ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Θὰ συνανεστρέφετο τὴν σαρκωμένη ἀρετὴ, θὰ ἄκουε πρωτάκουστα, θεϊκὰ λόγια, θὰ ἐβλεπε ν' ἀνοίγουν οἱ οὐρανοὶ καὶ ν' ἀνεβοκατεβαίνουν Ἀγγελοὶ ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, θὰ παρηκολούθει τὰ καταπληκτικὰ θαύματα στοὺς ἄλλους καὶ στὸ πρόσωπό Του, θὰ ἐγίνετο μάρτυς τόσων συνταρακτικῶν γεγονότων ποὺ ἄλλαξαν αἰσθήματα, σκέψεις, ιδέες καὶ τὴν πορεία τῆς Ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτὰ εἶναι τὰ «μεῖζων», ποὺ ὑπεσχέθη στὸν Ναθαναὴλ ὁ Χριστός. Οἱ ἀπλὲς καὶ ἀπονήρευτες καρδιὲς ἀμείβονται σὲ πλεονασμὸ ὅταν μὲ ἀγνὴ παιδικότητα ποὺ κλείνει τὴ σοφία ἐνὸς ὀρίμου, μορφωμένου ἀνθρώπου, ἀτενίζουσιν τὸν Χριστὸ καὶ ἀφίνουν τὴν ψυχὴ τους νὰ ὑποταχθῇ ἀνευ ὅρων σ' Αὐτόν. Ὁ Χριστὸς ὄχι μονάχα δὲν ἀρνεῖται τὴν ὁμολογημένη θεότητά του, ἀλλὰ καὶ ἀποκαλύπτει τὴ διακονία του ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους, πρᾶγμα ποὺ φανερώνει καὶ τὸ ἀναλλοίωτον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως, μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῆς θεότητος. Ἡ διαλογικὴ συζήτησις τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τοῦ Ναθαναὴλ ἔχει τεραστίαν, ἀνυπολόγιστον θεολογικὴ ἀξία, γιατί πρόκειται περὶ ἀποκαλύψεως ἐξ ἀμέσου πηγῆς ποὺ ἐδραιώνει τὴν πίστι ἐπὶ τὴν θεότητα τοῦ Κυρίου, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἡ συζήτησις μὲ τὴν Σαμαρεΐτιδα καὶ μὲ τὸν Πέτρο καὶ ἡ δημοσία καὶ ἐπίσημος διαβεβαίωσις τοῦ Ἰησοῦ ἐνώπιον τοῦ Ποντίου Πιλάτου. Αὐτὰ τὰ ἱστορικά, εὐαγγελικὰ στοιχεῖα, δὲν πρέπει ν' παρέρχωνται χωρὶς βαθυτέρα μελέτη πάντως. Τὸ ὅλον οἰκοδόμημα τῆς ὀρθῆς δόξης καὶ ὀρθῆς πράξεως θεμελιούται ἐπάνω στὴν ὁμολογία τῆς θεότητος τοῦ Κυρίου.

Καὶ μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτή, ποὺ ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καθιέρωσε τὴν πρώτη Κυριακὴ τῶν νηστειῶν, ὡς Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, γιατί ἐπεκράτησε τὸ ὀρθὸ δόγμα ὕστερα ἀπὸ τόσους ἀγῶνας, μὲ τὴ μελέτη τῆς σχετικῆς περικοπῆς ἐρμηνεύεται καὶ τὸ γιατί ἀπλὲς καὶ ἀδιάφθορες καρδιὲς καὶ ὄχι σοφοί, τῆς κοσμικῆς γραμμῆς, ἐκράτησαν τὴν πίστι καὶ τὴν ἀρετὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ γι' αὐτὴν ἐχλευάσθησαν, ἐξωρίσθησαν, ἐμαρτύρησαν. Καὶ ἂν μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες πῆραν στὸν ὅμοιόν τους τὸν βαρὺ καὶ ἀτίμητον αὐτὸ θησαυρὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, τοῦτο ἐγινε ὄχι γιατί ἡ Χριστιανικὴ πίστις ἔχει ἀνάγκη τῆς σοφίας, ἀλλὰ γιατί εὗρηκε στὸ πρόσωπό τους κατὰ χάριν Θεοῦ τὸ ἐκφραστικὸ ὄργανο τῆς διατυπώσεως τῶν θείων δογμάτων, τὰ ὅποια ἐσυστηματοποιήθησαν μὲ τὸ ἀλάθητο ὄργανο τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ποὺ κατεδίδασαν τὰς ἐπικινδύνους παρεκκλίσεις τῶν αἱρέσεων.

Ἄλλ' ἄς μὴ λησμονῇται ποτὲ ἡ μεγάλη ἀλήθεια ὅτι ὁ Θεὸς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ. Καὶ ἡ Ἱστορία τὸ ἀπέδειξε γιατίι ἡ μάχη ποὺ ἐδόθη ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐκερδήθη μὲ τὸ συντεταγμένον λαϊκὸ στρατὸ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὸν ἀνώνυμο λαόν, πού, πολλάκις, ἂν ὄχι ἐν ἐπιγνώσει, τοῦλάχιστον ἀπὸ διαίσθησι, ἀπέφυγεν ὁ ἴδιος τὴν πλάνη καὶ ἐπολέμησε μὲ τὴν ἀκαμπτη ἀντίστασι τὴν πλάνη. Αὐτὸς ὁ λαὸς — ἓνας Πέτρος, μιὰ Σαμαρεΐτις, ἓνας Ναθαναὴλ — μὲ τὸ πείσμα τῆς ἀντιστάσεως καὶ τὸν ἔλλογο φανατισμὸ τοῦ χτύπησεν ἀλύπητα καὶ ἀποτελεσματικὰ τὴν πολυκέφαλο κακοδοξία. Ὑπῆρξε, καὶ εἶναι, κατὰ Θεοῦ οἰκονομίαν, ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἡ ἀσπίδα τῆς Ὁρθοδοξίας, γιατίι, παρὰ τὴν ἡθικὴ κάμφι ποὺ ὑπέστη καὶ ὑφίσταται, παρὰ τὰ συνεχῇ πλήγματα ἐκ μέρους τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῶν σκανδάλων, ἡ ψυχὴ τοῦ παρουσιάζει μιὰ θαυμαστὴ ἀνθεκτικότητα καὶ ζωτικότητα στὰ ζητήματα τῆς πίστεως, ἔστω καὶ στὸν κύκλο τοῦ μικροῦ ποιμνίου ποὺ εἶναι ἰδιαίτερος εὐλογημένο ἀπὸ τὸν Θεόν. "Ἐτσι ξαναζῇ ὁ ἀπλοῦς, λοιπόν, καὶ ἄδολος Ἰσραηλίτης, ὁ Ναθαναὴλ, ποὺ μὲ τὴν ἀφέλεια τοῦ μικροῦ παιδιοῦ καὶ μὲ τὴ σοφία τοῦ ὀρίμου, εἴπαμε, ὀρθὰ δογματίζει καὶ τὴν ὀρθότητα αὐτὴ τῆς πίστεώς τοῦ τὴν διακηρύττει καὶ τὴν μεταδίδει παντοῦ: «Ραββί, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ». Αὐτὴ ἡ ὀλιγόλογος διακήρυξις εἶναι ἡ συμπύκνωσις τῶν ὀρθοδόξων νοημάτων τὰ ὁποῖα εἰς συνοδικοὺς ὅρους καὶ δὴ μὲ τὰ ἄρθρα τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως παρεδόθησαν νὰ γίνουν κανόνες, βιώματα στὴν Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὅλων τῶν αἰώνων.

"Ἄς μείνωμε πιστοὶ στὴν ὀρθοδοξία. Τὰ ὀρθὰ δόγματα χαράσσουν ὀρθότητα βίου καὶ ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιο τῆς θείας οἰκοδομῆς. Τὰ ὀρθὰ δόγματα κατασφαλίζουν τὸν πνευματικὸ πλοῦτο τῆς θείας τῆς ὑπερφυσικῆς Ἀποκαλύψεως καὶ παρέχουν τὴ βεβαιότητα τῆς σωτηρίας μας μέσα στὸ πέλαγος τοῦ ἰδιοτύπου πολυθεϊσμοῦ ὅστις τόσα ναυάγια ψυχῶν, ποὺ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν ὀρθὴ πίστι τῶν Πατέρων μας, ἐξέβρασε στὶς ἐρημικὲς ἀκτὲς τῶν αἱρέσεων τῆς ἀπωλείας. "Ἄς εἴμεθα, σὰν ὀρθόδοξοι χριστιανοί, συνεπεῖς πρὸς τὴν ἀγία μας αὐτὴ πίστι καὶ στὸ βίον μας, στὴν πρᾶξι. Ὁρ-

ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΙ ΤΟΠΟΙ

Ε' [ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΕΤΟΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει τὴν Κυριακὴ Προσευχή.

Στὴν ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, ποὺ στὸ μεταξύ ἔφθασε, δὲν ἠθέλησε ν' ἀνέβῃ στὰ Ἱεροσόλυμα ὁ Κύριος. «Ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι» (Κεφ. ζ', 1), κι' ἔτσι προτίμησε νὰ περιοδεύσῃ στὴ Γαλιλαία, ὅπου συνέχισε τὴν φωτεινὴ καὶ ἀγία Του δρᾶσι. Βέβαια κι' ἐδῶ ἐχθροὶ Του ἀπ' τὴν φαρισαϊκοκρατία Τὸν περιτριγύριζαν κι' ἐπεδίωκαν νὰ Τὸν παγιδεύσουν στὰ λόγια, ἀλλ' ἔφευγαν κάθε φορὰ καταντροπιασμένοι.

Τὸ γεγονὸς ποὺ ἀναφέρομε ἐδῶ σὰν ἀξιοσπούδαστο εἶναι ἡ παράδοσις καὶ διδασκαλία ἀπ' τὸν Κύριο τῆς προσευχῆς, ποὺ φέρει ἔκτοτε τὴν ὀνομασίαν «Κυριακὴ Προσευχὴ».

Ὁ Κύριος προσευχόταν μόνος σὲ κάποιο ἀπόκεντρο πάντως μέρος. Ἀπὸ μακρὰ Τὸν ἔβλεπαν οἱ Δώδεκα καὶ ἄλλοι ἀπ' τοὺς Ἑβδομήκοντα. Φαίνεται πὼς ἓνας ἀπ' τοὺς τελευταίους Τὸν ἐπλησίασε, μετὰ τὴν προσευχὴ Του, καὶ Τὸν παρεκάλεσε· «Κύριε, διδάξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητάς αὐτοῦ» (Λουκ. ια', 1). Καὶ τότε ὁ Κύριος εἶπε· «Ὅταν προσεύχησθε λέγετε· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς..... (Λουκ. ια', 2-4. Ματθ. ζ', 9-13).

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος λέγει πὼς τὴν προσευχὴ αὐτὴ τὴν

θοδοξία χωρὶς τὴν ὀρθοπραξίαν εἶναι Χριστὸς χωρὶς παράδεισο. Ἡ ἀγία μας ζωὴ ποὺ θὰ εἶναι τὸ περίλαμπρο, τὸ φωτεινὸ ντύμα τῆς ὀρθοδοξίας μας, θ' ἀποτελέσῃ τὴν καλλιτέρα ἀπολογία τῆς θειότητος τῆς θρησκείας μας, ἡ γλυκυτάτη ἔκφρασις τοῦ πνευματικοῦ της μεγαλείου, ἡ μὲ λαμπροτέρα φωνὴ τῆς σάλπιγγος διακηρυττομένη ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς νεκρῆς, τῆς σάπιας πολιτείας τοῦ νεοειδωλολατρισμοῦ, γιὰ ν' ἀναστηθῇ ὁ νέος κόσμος, ὁ κόσμος τῆς χάριτος, πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματος τῆς Παναγίας Τριάδος.

Ἀρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑΣ

Ἱεροκλήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

ἐδίδαξε στὸ ὅρος τῶν Μακαρισμῶν, κατὰ τὴν μεγάλη καὶ βαρυσήμαντη ἐκείνη ὁμιλία Του. Ἀλλ' ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτὸ φαίνεται πὼς τὴν ἐπανέλαβε τώρα, γιὰ νὰ δείξῃ πόσο σπουδαιότατη καὶ περιεκτικὴ εἶναι. Κατωτέρω παρατίθεται σὲ σύντομη ἐρμηνεία γιατί ὑποτίθεται πὼς αὐτοῦσια τὴν ξεῦρει καὶ τὴν ἀπευθύνει πρὸς τὸν Θεὸν Πατέρα κάθε Χριστιανός, ὡπιοσδήποτε:

Πατέρα μας, ποὺ μολονότι εἶσαι πανταχοῦ παρὼν ἐξαιρετικὰ ὅμως δείχνεις τὴν παρουσίᾳ Σου στὸν οὐρανό· ἄς ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀγιότης σου ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ δοξασθῇ μὲ τὴν ἀληθινὴ λατρεία τὸ πάντιμο Ὄνομά Σου· ἄς ἔλθῃ κι' ἄς ἐπικρατήσῃ ἡ βασιλεία Σου στὴν ὁποία ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ γίνωμε πιστοὶ ὑπῆκοοι· ἄς γίνῃ τὸ θέλημά Σου καὶ στὴ γῇ ἀπ' ὅλους μας, ὅπως ἀκριβῶς γίνεται τοῦτο ἀπ' τοὺς ἀγγέλους στὸν οὐρανό· τὸν ἄρτο τὸν ἀναγκαῖο γιὰ τὴν συντήρησί μας δώσέ μας σήμερα· καὶ συγχώρησέ μας ὅσα Σοῦ χρεωστοῦμε γιὰ τίς πολλές μας ἁμαρτίες, ὅπως καὶ μεῖς τὸ ἴδιο κάνομε καὶ συγχωροῦμε αὐτοὺς ποὺ μᾶς ἐζήμιωσαν μὲ ὅποιοδήποτε τρόπο καὶ γι' αὐτὸ εἶναι χρεώσταί μας· καὶ μὴ ἐπιτρέψῃς νὰ πέσωμε σὲ πειρασμό, ἀλλὰ σῶσέ μας ἀπὸ κάθε πονηρὸ τέχνασμα τοῦ διαβόλου· κι' ὅλα αὐτὰ τὰ ζητοῦμε ἀπὸ Σέ, γιατί εἶναι δική Σου ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

2. Ὁ Ἰησοῦς στὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

Γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Κύριος βγαίνει ἔξω ἀπ' τὰ ὄρια τῆς Γαλιλαίας πρὸς τὰ μέρη τῆς Φοινίκης, καὶ ἐπισκέπτεται τίς πόλεις τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνα, στίς ὁποῖες κατοικοῦσαν κατὰ κύριο λόγο εἰδωλολάτρεις.

Ποιὸς ἦταν ὁ λόγος ποὺ ὁ Κύριος βγῆκε ἔξω ἀπ' τὰ ὄρια τῆς Παλαιστίνης; Βέβαια θὰ ἤθελε νὰ δείξῃ τὸν κοσμοπολιτικὸ χαρακτῆρα τῆς Ὁρησκείας Του, κατὰ τὴν ὁποία «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην» (Γαλ. γ', 28). Ἀσφαλῶς ὅμως εἶχε ἀνάγκη γαλήνης καὶ ἡρεμίας, ποὺ δὲν ἤμποροῦσε τώρα οὔτε στὴ Γαλιλαία νὰ εὑρῇ. Καὶ ἀκόμη θὰ εἶχε κατὰ νοῦ νὰ ἐκπαιδεύσῃ τοὺς μαθητάς Του. Γι' αὐτὸ ὁ Μᾶρκος γράφει «εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελε γινῶναι καὶ οὐκ ἠδύνατο λαθεῖν» (Κεφ. ζ', 24).

Τὸ γεγονός εἶναι πὼς ἡ φήμη τοῦ Ἰησοῦ ἦταν γνωστὴ κι' ἐδῶ, εὐρύτατα διαδεδομένη. Καὶ ἀπόδειξις ἡ παρουσία τῆς ἐλληνοφώνου Συροφοίνισσας ποὺ ἀκολουθοῦσε τὸν Ἰησοῦ κι' ἔκραζε μὲ πόνον· «ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαυτὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται» (Ματθ. ιε', 22). Ἐκεῖνος ἐφαίνετο ἀσυγκίνητος σ' αὐτὲς τίς παρακλήσεις τῆς. Καὶ τοῦτο γιατί ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστι

καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν μαθητῶν Του, ἀλλὰ καὶ τῆς Χαναναίας φυσικά. Θέλουν ἄραγε οἱ μαθηταὶ κι' ἐξω ἀπὸ τὸν Ἰουδαϊσμό νὰ ἐκχυθῇ ἡ χάρις τῆς σωτηρίας ποὺ προσφέρει Αὐτός; Δύσκολο τὸ ἐρώτημα, στὸ ὁποῖο φυσικά εἶναι ἀνίκανοι τώρα οἱ μαθηταὶ νὰ ἐμβαθύνουν. Πάντως Τὸν παρακαλοῦν νὰ τὴν ἐλεήσῃ. Ἡ ἐπιμονὴ ἐξ ἄλλου καὶ ἡ πίστις τῆς δυστυχισμένης γυναίκας θριαμβεύουν σὲ μιὰ περίφημη στιχομυθία μεταξύ της καὶ τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ὅποιος τὴν ἐπιβραβεύει μὲ τὴν ἐπιφώνησι «ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις! γεννηθῆτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης» (Στιχ. 28).

3. Ὁ Ἰησοῦς στὴν Δεκάπολι.

Εἶχε τὴν ὀνομασίαν αὐτὴ γιὰτὶ δέκα μικρὲς πόλεις στὴ χώρα ποὺ ἐκτείνεται ἀνατολικά τῆς Τιβεριάδος μέχρι τῆς Δαμασκού, ἀποτελοῦσαν μία ἐνωμένη ὁμοσπονδία κι' εὐρίσκοντο στὸ μέρος τῆς Συρίας. Σπουδαιότερες ἀπ' αὐτὲς τίς πόλεις, ποὺ ἦταν ἀποικίαις τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ἡ Σκυθόπολις, ἡ Φιλαδέλφεια, τὰ Γάδαρα, ἡ Πέλλα, τὰ Γέρασα, ἡ Ραφάνη, ἡ Δαμασκός.

Ὁ Κύριος ἀφοῦ στὴν Τύρο καὶ τὴ Σιδῶνα ἐκάθησε πολὺ ὀλίγο—κατὰ πᾶσαν πιθανότητα—γιὰτὶ ἡ συρροὴ τοῦ κόσμου καὶ ἰδιαίτερα τῶν Ἑθνικῶν δὲν Τὸν ἄφηνε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὑψηλὸ Του σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἦλθε μέχρις ἐδῶ, ἔφυγε ἀνατολικά καὶ κατέφθασε στὴν περιοχὴ τῆς Δεκαπόλεως.

Μᾶς εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἄλλοτε εἶχε ἐπισκεφθῇ τὰ Γάδαρα, ὅπου—στὰ ὅρια τῆς πόλεως—εἶχε θεραπεύσει ἓνα δαιμονιζόμενον (Λουκ. η', 26-38) καὶ τὰ Γέρασα, στὰ ὁποῖα ἡλευθέρωσε κατὰ τὸν Ματθαῖο δύο δαιμονισμένους (η', 28-34) κατὰ τὸν Μᾶρκον ἓνα (ε', 15). Γι' αὐτὸ τώρα μόλις ἐγινε γνωστὴ ἡ ἄφιξις του ἔσπευσαν πολλοὶ κι' ἔφεραν σ' Αὐτὸν ἀρρώστους, τοὺς ὁποίους ἐθεράπευσε. Ὁ Μᾶρκος διηγεῖται ἐκτενέστερα τὴν θεραπείαν ἐνὸς κωφαλάου (ζ', 31-37).

Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχε παραιτηθῇ τοῦ σκοποῦ Του. Ἀναζητῶντας λοιπὸν ἡσυχίαν ἀνέβηκε στὸ λόφο ποὺ βλέπει πρὸς τὴν θάλασσαν Γεννησαρέτ. Καὶ τὰ πλήθη ὅμως ἀπ' τὴν περιοχὴ τῆς Δεκαπόλεως Τὸν ἀκολούθησαν χωρὶς νὰ θέλουν ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπ' Αὐτόν. Τρεῖς μέρες πέρασαν κοντά Του. Πολλοὶ μάλιστα ἀπ' αὐτοὺς ἦταν νηστικοί. Γι' αὐτὸ ὁ Κύριος τοὺς λυπήθηκε κι' ἔκαμε νέο θαῦμα χορτασμοῦ των—κι' ἦταν τέσσαρες χιλιάδες ἄνδρες χωρὶς νὰ ὑπολογισθοῦν οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ—μὲ τὴν εὐλογία ἐπτὰ ἄρτων καὶ ὀλίγων ψαριῶν, ἀπ' τὰ ὁποῖα καὶ στὸ τέλος περὶσσευσαν ἀρκετά! (βλ. Ματθ. ιε', 29-38. Μαρκ. η', 1-8).

Τὸ θαῦμα αὐτὸ μαζὶ μὲ τὴν θεραπεία ἐπὶ τόπου ὄλων τῶν ἀσθε-
νῶν τοὺς καὶ ἡ ἐξαίσιος διδασκαλία Του τοὺς ἔκαμαν καὶ ὅλοι αὐτοί,
ποὺ δὲν ἦσαν μόνο Ἰουδαῖοι, ἀλλὰ καὶ πάμπολλοι Ἑθνικοί, «ἐδό-
ξαν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ» (Ματθ. ιε', 31).

4. Ὁ Ἰησοῦς στὰ Μάγδαλα.

Τὰ Μάγδαλα εἶναι μιὰ πολίχνη παραλιακὴ τῆς λίμνης Τιβεριά-
δος, δυτικὰ τῆς Καπερναοῦμ. Ἀπ' ἐδῶ κατήγετο ἡ Μαρία, ἡ
Μαγδαληνὴ, μαθήτρια ἀφωσιωμένη στὸν Κύριο ὕστερα ἀπ' τὴ
μεγάλῃ εὐεργεσίᾳ Του σ' αὐτὴν μὲ τὴν ἀπαλλαγὴ καὶ θεραπεία
τῆς ἀπ' τὰ ἑπτὰ δαιμόνια ποὺ τὴν ἐβασάνιζαν (Μαρκ. ις', 9).

Ὁ Διδάσκαλος μὲ τοὺς μαθητὰς Του ἦλθε σ' αὐτὴν ἀπ' τὴ
θάλασσα μὲ πλοῖο. Σὲ λίγο κατέφθασαν ἐκεῖ καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ Σαδδουκαῖοι γιὰ νὰ Τὸν πειράξουν κατὰ τέτοιο τρόπο ποὺ νὰ
Τὸν ἐκθέσουν μπροστὰ στὸ λαό! Τοῦ ζήτησαν λοιπὸν κάποιο ση-
μᾶδι νὰ τοὺς δείξῃ πῶς εἶναι ἀληθινὰ ὁ Μεσσίας. Ἀλλ' Ἐκεῖνος
ἤξερε τοὺς καταχθόνιους σκοπούς τοὺς. Γι' αὐτὸ τοὺς ἤλεγξε αὐστη-
ρά· καὶ τοὺς εἶπε χαρακτηριστικὰ: ἀποτελεῖτε γενεὰ πονηρὴ καὶ
διστραμμένη, ποὺ ἐπίμονα ζητεῖ κάποιο σημαδιακὸ σημᾶδι ἐνῶ
τόσα καὶ τόσα μέχρι τώρα ἔγιναν καὶ κάνετε πῶς δὲν τὰ βλέπετε.
Τοῦτο μόνο λέγω· «σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου» (Ματθ. ις', 4).

5. Ὁ Ἰησοῦς στὴ Βηθσαϊδᾶ.

Ἀπ' τὰ Μάγδαλα ἔφυγε ἀμέσως ὁ Ἰησοῦς ἐγκαταλείψας τοὺς
ἀποστομωθέντας ἐχθροὺς Του, ἐνῶ κατέστησε φεύγοντας προσε-
χτικούς τοὺς μαθητὰς Του ἀπέναντί τοὺς· «προσέχετε ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων» (Στιχ. 6).

Τὸ πλοῖο σὲ λίγο ἔφθασε νότια τῆς Καπερναοῦμ «ὅπου βρι-
σκόταν ἄλλοτε ἡ Βηθσαϊδᾶ. Ἀπ' τὴν πόλιν αὐτὴ κατήγοντο οἱ
Ἀπόστολοι Ἀνδρέας, Πέτρος, Φίλιππος. Στὸν τόπο ποὺ ἔκειτο τὸ
σπίτι τῶν πρώτων μαθητῶν τοῦ Κυρίου εἶχε κτίσει ἡ Ἁγία
Ἐλένη Ναό, τοῦ ὁποίου μόνο ἵχνη φαίνονται σήμερα.

Κατὰ τὴν σύντομη παραμονὴ Του ὁ Κύριος στὴ Βηθσαϊδᾶ
ἐθεράπευσε ἕνα τυφλὸ (Μαρκ. η', 22-26).

6. Εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου.

Ὁ Ἰησοῦς μὲ τοὺς μαθητὰς Του ἀπ' τὴν Βηθσαϊδᾶ ἦλθαν στὰ
μέρη τῆς πόλεως Καισαρείας, ἡ ὁποία βρισκόταν κοντὰ στὶς πηγές
τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ καὶ στοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἑρμών.
Ἦταν γνωστὴ σὰν «Καισαρεία τῆς Φιλίππου» γιατί ὁ τετράρχης
Φίλιππος-γιὸς τοῦ μεγάλου Ἡρώδη—τὴν εἶχε ἀνοικοδομήσει

καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Τιβερίου Καίσαρος τὴν εἶχε ὀνομάσει Καισάρεια.

Κατὰ τὴν διαδρομὴ ἀπήνθουνε στοὺς μαθητάς Του τὴν ἐρώτησι· «τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;» Ποιοὺς νομίζουν οἱ ἄνθρωποι πὼς εἶμαι ἐγώ; Οἱ μαθηταὶ ἔδωσαν τὴν ἀπάντησι με ἀκρίβεια. «Ἄλλοι νομίζουν πὼς εἶσαι ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής. Ἄλλοι Σ' ἐκλαμβάνουν γιὰ τὸν προφῆτη Ἡλία. Ἄλλοι Σὲ θεωροῦν γιὰ τὸν Ἰερεμία ἢ ἓνα Προφῆτη ἀπ' ἐκείνους ποὺ ἔδρασαν τὴν παλαιὰ ἐποχὴ, καὶ τώρα ἀναστήθηκε!

Πόσο ἐσφαλμένη ἀντίληψι! Τὸν Μεσσία περίμεναν πολιτικὸ ἄνδρα, κοινωνικὸ ἐπαναστάτη, ἐθνικὸ ἐλευθερωτὴ. Τίποτε ἄλλο! Αὐτὴ ἡ ἰδέα γενικὰ ἐπικρατοῦσε. Κι' ἔτσι οἱ γραμματο-φαρισαῖοι με πείσμα ἡρνοῦντο νὰ Τὸν παραδεχθοῦν γιὰ Μεσσία. Γι' αὐτὸ διαρκῶς βυσσοδομοῦσαν ἐναντίον Του. Γι' αὐτό, ὅπου ἤκούετο καμμιὰ ὁμολογία ἔσπευδαν νὰ προκαλέσουν φόβο καὶ τρόμο. Καὶ με τοὺς ἐγκραθετοὺς τοὺς διαστρέβλωναν τὰ πράγματα, τὴν ἀλήθεια πὼς ὁ Ἰησοῦς εἶναι «ὁ ἐπηγγελεγμένος Μεσσίας».

Καὶ σεῖς ποιοὺς λέγετε πὼς εἶμαι; Σεῖς ποὺ καὶ τὴν διδασκαλίᾳ μου ἀκούσατε καὶ τὰ θαύματά μου εἶδατε, τί γνώμη ἐσχηματίσατε δι' ἐμέ;

Ὁ Πέτρος με τὸν ἀσυγκράτητο αὐθορμητισμὸ καὶ ἐνθουσιασμὸ τοῦ πρόλαβε κι' ἔδωσε τὴν ἀπάντησι : «Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. ις', 16).

Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν καλὴ αὐτὴ ὁμολογία καὶ ἐμακάρισε τὸν Πέτρο, γιατί ὁ οὐράνιος Πατέρας—ὄχι ἄνθρωπος—τὸν ἐφώτισε στὸ νὰ ἀπαντήσῃ ἔτσι. Γι' αὐτὸ σοῦ λέγω—τοῦ συνεπλήρωσε—πὼς σὺ εἶσαι Πέτρος καὶ ἐπάνω σ' αὐτὴν τὴν πέτρα τῆς πίστεως θὰ οἰκοδομήσω τὴν Ἐκκλησίαν μου, τὴν ὁποίαν σὰν αἰώνιο καὶ ἀθάνατο Καθίδρυμα δὲν θὰ κατανικήσουν ποτὲ ὁ θάνατος καὶ οἱ δυνάμεις ὅλες τοῦ κακοῦ κι' αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Ἀδῆ (βλ. Στιχ. 17-18).

Ἵστερα ἀπ' αὐτὰ ὁ Ἰησοῦς ἐβεβαιώθηκε πὼς οἱ μαθηταὶ Του θὰ ἠμπορέσουν νὰ συνεχίσουν τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας. Τοὺς ἀπεκάλυψε πὼς πρέπει ν' ἀπέλθῃ στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐκεῖ πολλὰ θὰ ὑποστῇ, θὰ θανατωθῇ, ἀλλὰ θ' ἀναστηθῇ τὴν τρίτῃ ἡμέρᾳ. Ἐκεῖνοι σ' αὐτὰ τ' ἀνέλπιστα παραξενεύθηκαν. Καὶ ὁ Κύριος τοὺς ὠμίλησε γιὰ τὴν αὐταπάρνησι, ποὺ πρέπει νὰ ἔχουν οἱ ὁπαδοί Του, γιὰ τὴν ἀνυπολόγιστη ἀξία τῆς ψυχῆς. «Τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἔαν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Στιχ. 26).

(Συνεχίζεται.)

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ

Ἱεροκλήρῳ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΛΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΛΕΥΪΤΙΚΟΥ

Υπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὰ θεωρούμενα μικρὰ κι' ἀδιάφορα παιδαγωγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὸ ν' ἀποφεύγῃ καὶ τὰ μεγάλα.

Εἶναι καλὸ καὶ σωστό, καὶ μάλιστα ἀπαραίτητο, ν' ἀποφεύγῃ ὁ ἄνθρωπος κι' αὐτὰ ἀκόμα ποὺ μᾶς φαίνονται, ἐκ πρώτης ὄψεως, μικρὰ κι' ἀδιάφορα καὶ δῆθεν ἀνάξια λόγου· γιατί, μὲ τὸ νὰ τὰ παραβλέπωμε, μποροῦνε, σιγά-σιγά καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωμε, νὰ μᾶς παρασύρουνε σὲ μεγάλα καὶ βαρύντατα σφάλματα.

Καὶ στὴν Ἑβραϊκὴ νομοθεσίᾳ βρίσκομε πολλὰ τέτοια ποὺ ἀπαγορεύονταν στοὺς Ἰσραηλίτες, γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο· ἐπειδὴ δηλαδὴ, μὲ τὰ τέτοια, εὐκολα μποροῦσεν ἡ γενεὰ ἐκείνη νὰ ξεγλυστρήσῃ καὶ νὰ παραπέσῃ σὲ πολὺ μεγαλύτερα κακὰ· καὶ νὰ καταντήσῃ στὴν ἔσχατην ἀνομία κι' ἀσέβεια· «Ἄν πέσῃ, ὅταν θερίζῃς, κατάχαμα κάποιον στάχυ, νὰ μὴν τὸ σηκώσῃς· κι' ὅταν τρυγᾷς τ' ἀμπέλι σου καὶ πέσῃ κατὰ γῆς κάποιον ῥῶγα, νὰ μὴν τὴν μαζέψῃς» (Λευϊτ. ιθ', 9).

Τιποτένια καὶ μηδαμινὰ μᾶς φαίνονται τὰ τέτοια. Κι' ἀλήθεια, σὰν τὸ ἐξετάσῃς, δὲν εἶναι μεγάλα. Κι' ὅμως αὐτὰ τὰ μικρὰ πράγματα, ὅταν τὰ καταφρονέσῃ κανεὶς, τὸν ὁδηγοῦνε στὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ φτωχοῦ. Ὅταν ὅμως τὰ προσέχῃ καὶ τὰ φυλάγῃ, τὸν παιδαγωγοῦνε στὴν συμπόνιαν τοῦ φτωχοῦ· «Μὴν ἀναβάλλῃς νὰ δώσῃς ἀποβραδὺς τὸ μεροκάματο τοῦ ἄν-

θρώπου πού σοῦ ἐδούλεψε, λέγοντάς του — αὔριο σέ πληρώνω» (Λευιτ. ιθ', 13).

Λίγη μᾶς φαίνεται ἡ ζημιὰ ἀπὸ τὴν ἀναβολὴν αὐτὴν. Κι' ὅμως ἡ ἀναβολὴ καὶ ἡ καθυστέρηση αὐτὴ μπορεῖ νὰ καταντήσῃ σ' ἀρπαγὴ καὶ σ' ἀδικία. «Μὴν σμίγῃς δύο ζῶα πού ἀνήκουνε σὲ διαφορετικὸν εἶδος· μὴν σπέρνῃς γεννήματα, ἢ ἄλλους διαφορετικοὺς καρπούς μέσα στ' ἀμπέλι σου· μὴ ντύνεσαι μὲ φορέματα πού εἶναι ὑφασμένα μὲ λογῆς λογῆς κλωστές». Ἀδιάφορα λογιάζονται ὅλα αὐτά, καὶ μικρὰ καὶ ἀσημαντα. Κι' ὅμως μᾶς ἀνοίγουνε διάπλατα τὸν δρόμο πρὸς τὴν φιλοχρηματία καὶ τὴν πλεονεξία· ἢ στὴν πολυτέλεια καὶ τὴ ματαιοδοξία. «Νὰ μὴν συμποσιάζῃς ἐπάνω σὲ ψηλὰ βουνὰ καὶ σὲ τοποθεσίες ξέγναντες· μὴν κάνῃς πλεξοῦδες τὰ μαλλιά σου στὸ κεφάλι σου· νὰ μὴ δίνῃς διάφορο σχηματισμὸ στὰ γένια σου· μὴν κεντᾷς ἐπάνω στὸ δέρμα σου λογῆς λογῆς χαράγματα καὶ γράμματα» (Λευιτ. ιθ', 27).

Δὲν φαίνονται κι' αὐτὰ βαρειά, οὔτε καὶ εἶναι βέβαια ἐγκλήματα. Κι' ὅμως αὐτὰ καὶ τὰ τέτοια ὠδηγοῦσαν τὸ γένος τῶν Ἑβραίων στὶς δεισιδαιμονίες καὶ στὶς πλάνες τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν Χανααίων, πού τὰ εἶχανε σὰν μέρος τῆς θρησκείας των. Κι' ὁ Θεὸς ἤθελε, μὲ τὴν ἀποχὴν ἀπ' αὐτὰ τὰ μικρὰ καὶ τιποτένια κι' ἀνάξια λόγου, νὰ προφυλάξῃ τὸ λαό του, ἀπὸ τὴν ἀσέβεια κι' ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρεία τῶν Ἑθνῶν ἐκείνων. «Κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα Αἰγύπτου, ἐν ᾗ κατωκῆσατε ἐπ' αὐτῇ, οὐ ποιήσετε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἣν εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, οὐ ποιήσετε». Μὴν συμμορφώνεσθε μὲ τίς συνήθειες τῶν Αἰγυπτίων, πού στὴ χώρα τους ἐμείνατε πολὺν καιρό· κι' ἀποφεύγετε νὰ κάνετε αὐτὰ πού κάνουν οἱ Χανααῖοι, πού στὴ χώρα τους τώρα σᾶς ὀδηγῶ (Λευιτ. ιγ', 3).

Πρέπει νάχη κανείς συνέπεια καὶ τιμιότητα σ' ὅτι ἐπιχειρεῖ.

Τὸ νὰ ἐπιτηδεύεται ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀφύσικη δημιουργία ἐνὸς τρίτου εἴδους, μὲ τὴν ἐπιμιξία δύο ζώων ποὺ ἀνήκουνε σὲ διαφορετικὸ γένος· τὸ νὰ σπέρνῃ γεννήματα, ἢ νὰ φυτεύῃ δέντρα μέσα στ' ἀμπέλια· ἢ τὸ νὰ ὑφαίνῃ ὑφάσματα καὶ νὰ κάνῃ φορέματα ἀνακατεύνοντας τὸ μαλλὶ καὶ τὸ λινάρι· καὶ τὰ τρία αὐτὰ καὶ τὰ παρόμοιά τους τ' ἀπαγόρευεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος· «Τὰ κτήνη σου οὐ κατοχεύσεις ἑτεροζύγῳ· καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐ κατασπερεῖς διάφορον· καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον, κίβδηλον, οὐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ» (Λευιτ. ιθ', 19).

Ἄραγε ἡ διάταξη τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀπέβλεπε, κατὰ πρῶτο καὶ κυριώτατο λόγο, στὸ ν' ἀπαγορεύσῃ μονάχα αὐτὰ τὰ τρία ποὺ τ' ἀναφέρει ὀνομαστικά; Μήπως ἀπέφευγαν οἱ Ἑβραῖοι νὰ κάθωνται ἐπάνω σὲ ἡμίονους; Ἡ μήπως δὲν εἶναι χίλιων εἰδῶν φυτὰ καὶ χορταρικά καὶ λουλουδία φυτευμένα ἀνάκατα καὶ μαζὶ μέσα στοὺς ὠραιότατους κήπους τοῦ Σολομώντα· κι' ἀκόμα καὶ μέσα σ' αὐτὸν τὸν Παράδεισο; Καὶ τί ἄλλο ἦτανε λοιπὸν οἱ κινητὲς ἀ ν α δ ε ν δ ρ ά δ ε ς, ποὺ γι' αὐτὲς συχνὰ μιλεῖ ἡ Παλαιὰ Γραφή, παρὰ κληματαριὲς ποὺ ἐστηρίζονταν κι' ἐπεριπλέκονταν ἐπάνω σὲ δένδρα κι' ἀνέβαιναν κι' ἐκυμάτιζαν ψηλά; Ἐπειτα καὶ τῆς Ἱερᾶς Σκηνῆς τὰ ὑφάσματα καθὼς καὶ οἱ στολὲς τῶν Ἀρχιερέων δὲν ἦσαν κι' αὐτὲς ὑφασμένες ἀπὸ διαφορετικὰ καὶ μὲ λογῆς λογῆς χρώματα κλωστές;

Ἐγὼ λοιπὸν νομίζω, πὼς ὅλα τὰ τέτοια παραγγέλματα πρέπει νὰ τὰ ἐννοοῦμε μὲ τρόπο συμβολικόν· κι' ὅτι ὁ κύριος στόχος τους κι' ὁ καθαυτὸ σκοπὸς τους ἦτανε νὰ ἐπηρεάσουνε τὰ ἦθη καὶ τὶς συνήθειες τῶν Ἑβραίων. Κι' ἔτσι τὸ ἐξηγεῖ κι' ὁ ἱερὸς Θεοδώρητος «Διδάσκει — λέγει — τὰ νοητά... διδάσκει πράξεις ἐναντίας μηδαμῶς ἐπιτηδεύειν. Ὅτι γὰρ οὐ τὸ ἱμά-

τιον κίβδηλον ἦν, ἀλλὰ τὴν πρᾶξιν διὰ τούτου δηλοῖ, μαρτυρεῖ τῆς Σκηνῆς τὰ καλύμματα, ἐκ διαφόρων κατασκευασθέντα νημάτων».

Καὶ μὲ τίς ἐντολὴς αὐτὲς τοῦ νόμου, τίποτες ἄλλο δὲν διδασκόμεθα, παρὰ ὅτι ἡ πραγματικὴ εὐσέβεια καὶ ἡ ἀληθινὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ ἀπαιτεῖ, νᾶναι ὁ καθένας μας ἀπλός, καὶ τίμιος, καὶ ἀνεπιτήδευτος, καὶ ἄδολος, καὶ ἀνυπόκριτος καὶ νᾶναι συνεπὴς πάντα του πρὸς τὸ χρέος του, χωρὶς νὰ φανερώνεται δίδουλος καὶ διπλο-πρόσωπος. Ἀλλὰ νᾶχη χαρακτηῖρα σταθερὸ κι' ἀμετακίνητο, δίχως πολυπραγμοσύνη καὶ χωρὶς ν' ἀλλάζῃ κάθε τόσο τίς συνήθειές του καὶ τὰ ἥθη του, ὅπως τὸ κάνουν οἱ ἄστατοι καὶ οἱ πανοῦργοι. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νᾶναι πάντα του ὁ ἴδιος· καὶ νᾶναι πιστός, ἴσιος, καὶ τίμιος σὲ κάθε του ἐκδήλωσιν.

Ἀπροσδόκητη ἀπαγόρευση ἀκολασίας.

Ἦτανε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ δοθῇ στὸν ἄνθρωπον ἓνα τέτοιο παράγγελμα; Ἦτανε λοιπὸν παραίτητο νὰ μπῇ ἓνας τέτοιος παράλογος νόμος; τὸ νὰ μὴν εἶναι δηλαδὴ ἀνεκτὸ νὰ συνεργῇ ἓνας πατέρας ἢ μιὰ μητέρα στὸ νὰ καταπορνεύεται τὸ κορίτσι τους, πού τὸ ἐγέννησαν; Εἶναι λοιπὸν δυνατὸ νὰ βρεθοῦνε στὸν κόσμον τέτοιοι γονεῖς;

Ἀλλοίμονον! Ἰστοροῦνε πραγματικά, πὼς οἱ Βαβυλώνιοι εἶχανε ἔκπαλαι τὴ συνήθεια, σὲ κάποια γιορτὴ καὶ σὲ κάποιο πανηγύρι τους, πού κάθε χρόνο ἐγινότανε νὰ παρουσιάζουνε τίς γυναῖκές τους καὶ τὰ κορίτσια τους στοὺς ναοὺς τῆς δικῆς τους θεᾶς Ἀφροδίτης, γιὰ νὰ ἐκπορνεύωνται ἐκεῖ, μὲ τὸν τυχόντα, καὶ μὲ τὸν καθένα πού ἤθελε καὶ πού μπορούσε νὰ πληρώσῃ γι' αὐτὸ τὰ χρήματα πού ἐζητούσανε!

Καὶ βέβαια τὴν παραλογώτατην κι' αἰσχροτάτην αὐτὴ συνήθεια, δύσκολα τὴν πιστεύουνε μερικοὶ ἀπὸ

τοὺς νεώτερους ἱστοριογράφους μας, (ἂν καὶ σ' ἄλλα ζητήματα δὲν φανερώνονται στὰ συγγράμματά τους τόσο φρόνιμοι καὶ ντροπαλοί)· γιατί δύσκολο εἶναι πραγματικά νὰ πιστέψῃ κανένας μιὰ τέτοιαν αἰσχρουργία. Καὶ τόσο μεγάλη εἶναι μιὰ τέτοια βδελυγμία καὶ ξεδιαντροπιά, πού ἀναγκάζεται νὰ δικαιώσῃ κανεὶς αὐτοὺς πού ἀμφιβάλλουνε. Ἡ ἐντολικὴ ὅμως ἀπαγόρευση τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς φανερώνει καὶ ἀποδείχνει, πὼς πραγματικά μπορεῖ νὰ ξεπέσῃ ὁ λογικὸς ἄνθρωπος σὲ μιὰ τέτοια κτηνωδία. Γιατὶ πὼς ἀλλοιώτικα θ' ἀπαγορευότανε στοὺς Ἑβραίους τόσο ρητὰ καὶ τόσο κατηγορηματικά τὸ ἀτόπημα αὐτό; «Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σου ἐκπορνεῦσαι αὐτήν» (Λευϊτ. ιθ', 29). Συμπεραίνομε λοιπόν, πὼς δὲν ἦτανε ἀπίθανο νὰ συμβῇ καὶ μεταξύ τους ἓνα τέτοιο πρᾶγμα, καὶ γι' αὐτὸ καὶ τ' ἀπαγόρευεν ὁ ἱερὸς νόμος.

Ἄλλ' ἂν δὲν ἦτανε ἀπίθανο νὰ σημειωθῇ μιὰ τέτοια ὑπερβολικὴ αἰσχρότητα καὶ διαστροφή ἀνάμεσα στοὺς Ἑβραίους, καὶ νὰ καταντήσῃ ἓνας πατέρας, ἢ μιὰ μάνα, νὰ παραδίνουν θεληματικά τους τὴν κόρη τους στὴν ἀσέλγεια καὶ στὴν ἀκολασία σ' ἓναν ὁποιοδήποτε πόρνο, ἦτανε τάχα ἀπίστευτο ἓνα τέτοιο ἀνοσιούργημα νὰ γίνῃ καὶ μεταξύ Χριστιανῶν; Ἡ—γιὰ νὰ ἐκφρασθῶ ἐλευθερώτερα αὐτὸ πού ὑποπτεύω—εἶναι τάχα τόσο σπάνιο καὶ τόσο ἀπίστευτο κι' ἀνήκουστο ἓνα τέτοιο ἀνόμημα; Πὼς νὰ δικαιολογήσῃ λοιπόν κανεὶς τὴν ἄστροργη στοργὴ καὶ τὴν ἐπιπολαιότατην ἐπιείκεια, πού φανερόνουνε καὶ σήμερα μερικοὶ γονεῖς στὶς θυγατέρες τους; Τί νὰ εἰπῇ κανεὶς γιὰ τὴν ξεγνοιασιά καὶ τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν ἀξιοκατάκριτη ἀπροσεξία πού δείχνουν γιὰ τὴν ἀνατροφή τους; Τὴν ἀπόλυτην ἐλευθερίαν πού χαρίζουνε στὰ παρθενικά τους ἀκόμα κορίτσια; Ἡ τὰ ἄσεμνα λόγια, τὰ κουνήματα καὶ τὰ σιχαμερὰ καμώματα πού τοὺς ἐπιτρέπουνε; Ἡ γιὰ τὰ κτυπητὰ στολίδια καὶ τὰ λογῆς λογῆς κοσμήματα πού

μ' αὐτὰ τὰ στολίζουने καὶ τὰ ἐξωραΐζουने; "Ἡ γιὰ τίς παρουσιάσεις καὶ τίς διάφορες ἐπιδείξεις, μὲ τίς ὁποῖες τὰ διαπομπεύουने; "Ἡ γιὰ τίς ξέθαρρες καὶ ἀνεμπόδιστες συντυχίες καὶ συναναστροφές, πού ἀπαρτήρητα τοὺς ἐπιτρέπουने, μὲ τὸν ὅποιοδῆποτε τυχόντα, ἢ τυχοῦσα; "Ω! ἄς μείνω ἕως ἐδῶ. Κι' ἄς προσθέσω μονάχα τὸ συνηθισμένον αὐτὸ μόνον ἐπιφώνημα· "Ω ἦ θ η! "Ω καιροί!

"Ολα αὐτὰ πού εἶπα παραπάνω, καὶ πού δυστυχῶς γίνονται, τὶ ἄλλο φανερώνουν, παρακαλῶ, παρὰ ὅτι πολλοὶ Χριστιανοὶ παραδίνουν τὰ κορίτσια τοὺς στήν ἐκπόρνευση, ἢ ὅτι τὰ προάγουने καὶ τὰ προετοιμάζουने σ' αὐτό; ὅταν καταντήσῃ τὸ κακὸ σ' ἓνα τέτοιο σημεῖο, ἄς μὴν ἀμφιβάλλῃ κανεῖς, πὼς μπορεῖ νὰ φθάσῃ σὲ λίγο καὶ στὰ ἄκρα.

Τὰ ρεύματα τῆς ξαδιαντροπιᾶς καὶ τῆς ἀκολασίας ἐπλημμυρίσανε σ' ἐκείνη τὴν οἰκογένεια κι' ἐγέμισαν ἀπὸ βρωμιές κι' ἀπὸ ρυπαρότητες τὸ σπιτικὸ ἐκεῖνο. Μὰ τί λέω; τὸ σπιτικὸ ἐκεῖνο μονάχα; "Οχι! "Ολη τὴν γειτονιά! κι' ὅλη τὴν πολιτεία! κι' ὅλη τῇ γῇ! Τὸ λέει — ἐπὶ λέξει — τὸ παράγγελμα τοῦ Λευϊτικοῦ πού ἐρμηνεύομε· «Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σου ἐκπορνεῦσαι αὐτήν· καὶ οὐκ ἐκπορνεύσει ἡ γῇ, καὶ πλησθήσεται ἀνομίας».

"Οταν τὸ κακὸ φθάσῃ σὲ τέτοιαν ἀδιαντροπιάν, ὥστε οἱ γονεῖς ν' ἀνοίγουνε πορνοστάσια γιὰ τὰ κορίτσια τοὺς, τότες οἱ ἄνθρωποι καταντοῦνε, ὅπως τὴν ἐποχὴ τοῦ Νῶε, σάρκες μονάχα. (Οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις· ἐκπορνεύσει ἡ γῇ· ἡ γῇ πλησθήσεται ἀνομίας». Τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους· ἐκπορνεύεται ἡ γῇ· καὶ πλημμυρίζει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία (Γεν. στ', 3, 11). Καὶ τέτοια γῇ ἀξίζει τὴν φωτιά, πού ἔκαψε τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα! Ἐγὼ πιστεύω, πὼς ἓνα μέσα στὰ

πολλά καὶ φοβερά καὶ μεγάλα ἀνομήματα κι' ἀνοσιουργήματα τῶν Σοδομιτῶν ἦτανε κι' αὐτό, πού ἐκτραγωδοῦμε τώρα· ὅτι δηλαδή παράδιναν θεληματικά τους οἱ γονεῖς τὰ κορίτσια τους γιὰ νὰ ἐκπορνεύωνται μὲ τὸν καθένα. Καὶ τὴν ὑποψία μου αὐτὴν τὴν στηρίζω στὸ ὅτι σ' ἓνα Ἑθνος, τόσο διεστραμμένο καὶ διεφθαρμένο, δὲν θάτανε καθόλου δύσκολη καὶ μιὰ τέτοια ἀθεμιτουργία. Ἀλλὰ κυρίως τὴν στηρίζω στὴν ὑπόσχεση πού ἔδωκεν ὁ ἐνάρετος Λῶτ στοὺς Σοδομίτες, νὰ παραδώσῃ τὰ κορίτσια του σ' αὐτούς, νὰ τὰ κάνουνε ὅτι θέλουνε· «Χρᾶσθε αὐταῖς, καθὰ ἂν ἀρέσκοι ὑμῖν» (Γεν. ιθ', 8).

Τῶπραξεν αὐτὸ ὁ Λῶτ, γιὰ νὰ προστατέψῃ τοὺς ἄνδρες πού ἐφιλοξενοῦσεν ἀπὸ τὴν καταφρόνηση, τὴν κακοπάθεια καὶ τὴν κακουργία τῶν Σοδομιτῶν ἐκείνων. Καὶ ἡ πρόθεσή του ἦτανε, νὰ ἐμποδίσῃ μ' ἓνα κακὸ, ἓνα ἄλλο, πού τὸ ἐλόγιαζε μεγαλύτερο καὶ χειρότερο. Συμπεραίνω ὅμως, πῶς ποτέ του δὲν θὰ ξεστόμιζεν ἓνα τέτοιο λόγον, ἂν δὲν ἤξερε, πῶς ἡ αἰσχρολογία αὐτὴ συνηθιζόταν ἀνάμεσα στοὺς Σοδομίτες πού ἔμενε· νὰ παραδίνουνε δηλαδή εὐκόλα οἱ γονεῖς στὴν πορνεία τὰ κορίτσια τους.

Ὅτι ὅμως κι' ἂν συνέβαινε γι' αὐτό, πού τώρα τὸ συμπεραίνομε μονάχα, ἀδίστακτα ὑποστηρίζω καὶ τὸ πιστεύω, πῶς οἱ φλόγες πού ἔκαψαν τὰ Γόμορα ἢ κι' ἄλλες, πολὺ φοβερώτερες ἀκόμη, ἐτοιμάζονται ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ τὰ σπίτια ἐκεῖνα καὶ γιὰ τὶς Πολιτεῖες ἐκεῖνες, πού οἱ ἴδιοι οἱ γονεῖς γίνονται προαγωγοὶ ἢ παραίτιοι—μ' ὅποιοδῆποτε τρόπο—στὸ νὰ ἐκπορνεύωνται τὰ κορίτσια τους.

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι. - Τηλ. 227.689.

Εἰς τὸ πλαίσιο τοῦ πανορθοδόξου ἑορτασμοῦ

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΟΡΤΑΖΕΙ ΤΑ ΧΙΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΩΣ ΕΚΔΗΛΩΣΙΝ ΤΙΜΗΣ & ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΔΕΑΝ ΤΟΥ Ἡ ΑΝΑΒΑΠΤΙΣΙΣ ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦ-
μα καὶ ἡ βυζαντινὴ ἐποχὴ

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ μαζί της ὁλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἑορτάζει τὰ χίλια χρόνια τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Πρόκειται περὶ ἑορτασμοῦ μὲ μεγάλην σημασίαν καὶ ἀπροσμέτρητο περιεχόμενον. Δὲν πανηγυρίζει τὴν χιλιόχρονον ἐπέτειόν του ἓνα κτιριακὸ συγκρότημα ἢ μιὰ ζωὴ πολυποίκιλη καὶ ταραχώδης. Ἐορτάζει μιὰ μεγάλη ιδέα ποῦ εἶναι συνδεδεμένη στενώτατα μὲ τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Ὁ Ἄθως ἐστάθηκε σὲ πέρασμα τῶν αἰώνων τοῦ βίου του ὡς ἓνα μεγάλο φωτεινὸν σύμβολο καὶ ἓνας ἑλληνοχριστιανικὸς σταθμὸς ἀπὸ τοὺς ὀλίγους. Ἡ κορυφὴ του ἐγγίζουσα πρὸς τοὺς οὐρανίους κόσμους ἐστάθηκε ἀκλόνητη γιὰ νὰ ἀγκαλιάζῃ ἀπὸ τὸ ὕψος της ἓνα κόσμον εἰς τὸ πλαίσιο τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς ἀτμοσφαίρας. Καὶ ὁ κόσμος αὐτὸς ὑπῆρξε ἀπὸ παλαιότερα χρόνια ὁ ἑλληνικὸς. Πρὸς τὸν Ἄθω ἐστράφησαν δι' αὐτὸ πάντοτε οἱ παλμοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ἱστορία του ἢ χριστιανικὴ καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἐστερέωσε τὸν τόπον αὐτὸ τοῦ πανελληνίου προσκυνήματος. Μνημεῖον ἀπαραιτήτου αἵγλης καὶ ἐκπύλου ἀκτινοβολίας, ἀποτελεῖ πράγματι ἀκρόπολιν ὑπερτέραν τῆς Ἀκροπόλεως τοῦ κλασσικοῦ πολιτισμοῦ διότι συνέβαλε εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ὅσον καμμιὰ ἄλλη δύναμις. Μιὰ ἀσάλευτη γέφυρα, τὸ Ἅγιον Ὄρος, ποῦ μὲ τὴν χιλιόχρονη ζωὴ του κατάρθωσε πάντοτε σὲ ὅλες τὰς περιπτώσεις νὰ μεταφέρῃ ἀπὸ τὴν γῆνιν ἀτμόσφαιρα πρὸς τὸν οὐράνιον κόσμον καὶ τὸ κάλλος αὐτοῦ. Ποιὸς μένει πράγματι κατὰ τὸν ποιητὴ τόσο κοντὰ στ' ἀστέρια, τόσο κοντὰ στὶς ζοφερὰς ἀβύσσους! Ἡ διὰ μυστικῆς θεωρίας καὶ ἡσυχίας ἀνοδος τῶν βαθμίδων τῆς ἐνώσεως μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀγιότης τῆς ζωῆς ἀποτελοῦν τὸ μυστικὸν ἄρωμα τῆς ἀγιωσύνης. Ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς, περιγράφων τὴν ὁμορφίαν τῆς φύσεως τοῦ Ἄθω τονίζει ὅτι ἡ κορυφὴ του ὁμιλεῖ μὲ τὶς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ ὅτι ἂν ὑπάρχῃ μιὰ χώρα τοῦ κόσμου ἀξία μεγάλου θαυμασμοῦ ἢ χώρα αὕτη εἶναι τὸ ὄρος Ἄθως. Παντοῦ εἰς

τὸν τόπον αὐτὸν τοῦ μοναχισμοῦ ὀργιάζει ἡ φύσις κοῖ ἡ βλάστησις καὶ κυριαρχεῖ ἡ σεμνότης τοῦ ἡθους, ἡ εὐγένεια καὶ ἡ δικαιοσύνη. Μιὰ πραγματικὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Τὴν ὁμορφίαν αὐτὴν τῆς φύσεως ζωγραφίζει ἄλλος ποιητὴς μὲ τοὺς στίχους του:

Κρυσταλλωμένε Ἄθωνα, τὸ ὕψος σου θαυμάζω
Καὶ βλέπων σε, τὴν δεξιάν τοῦ πλάστου σου δοξάζω.
Καθὼς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς κτίσεως ἀρχαῖος
Σὺ πρῶτος ἔλαβες ζωὴν καὶ θέλεις τελευταῖος
προσφέρει τὸν αὐχένα σου στὸν αἰμοβόρο χρόνο.

Σπανίως πράγματι εἰς τὸν πλανήτη μας εἶναι δυνατόν οἰαδήποτε χώρα νὰ παρουσιάσῃ τὸ κάλλος τῆς χερσονήσου τοῦ Ἄθω μὲ τὶς καλλιεργημένες ἐκτάσεις της, τὶς πηγές της, τὰ κελαριστὰ νερὰ καὶ μὲ τὸν ἀτελεύτητο ὀρίζοντα τοῦ κυανοῦ ἐπάνω, πρασίνου κάτω καὶ γλαυκοῦ γύρω. Ἕνας ἐπιβάλλων καὶ συγκινῶν ὕμνος ἡ φύσις τοῦ Ἄθω. Καὶ δι' αὐτὸ ἀποτελεῖ σήμερον ὄχι ἀπλοῦν ἐνδιαίτημα ἰδιῶλων πολυθείας, ἀλλὰ κατοικητήριον ἐνὸς Θεοῦ

Ἀκλόνητο στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων τὸ Ἅγιον Ὅρος. Ἡ ἀρχαία μυθολογία ἀναφέρει ὅτι ὁ γίγας Ἄθως ἐξεσφενδόνισε κατὰ τῶν ἀρχαίων θεῶν «ὡς κοῦφον λίθον» τὸ σημερινὸν ὄρος. Πολύμορφος ἔκτοτε ἡ ἱστορία του. Ὁ Ἄθως κατέστη ὀνομαστὸς παλαιότερα ἀπὸ τὴν καταστροφή τῶν τριακοσίων πλοίων τοῦ Μαρδονίου καὶ εἴκοσι χιλιάδων βαρβάρων, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐξαπέλυσε τοὺς παντοίους ἀνέμους του καὶ ἀναταράξας τὴν θάλασσαν κατέπνιψε αὐτανδρα τὰ πλοῖα αὐτά. Παρόμοιο ἀτύχημα ὑπέστη καὶ ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Ἐπικλῆς, τὸ μεγαλότερο μέρος τοῦ στόλου του ὁποίου συνετρίβη ἐπάνω στοὺς ἀγρίους βράχους τοῦ Ἄθω. Εὐτυχέστερος ὁ Κλέων περιέπλευσε αὐτὸν χωρὶς νὰ ὑποστῇ οὐδεμίαν βλάβην.

Ἄλλ' ἡ ἱστορία τοῦ Ἄθω ἡ χρονολογούμενη ἀπὸ τῶν μυθικῶν καὶ προχριστιανικῶν χρόνων συνδέεται μὲ τὴν βυζαντινὴν ἑλληνοχριστιανικὴν ἱστορίαν καὶ παράδοσιν. Καὶ ὅλη ἡ αἴγλη τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ τόπου ἔχει τὴν προέλευσίν της ἀπὸ τοὺς ἑλληνοχριστιανικοὺς χρόνους καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου. Μιὰ βραχεῖα ἔστω ἐπίσκεψις στὸ Ἅγιον Ὅρος εἶναι ἀρκετὴ ἴσως γιὰ νὰ δοκιμάσῃ συγκλονιστικὸν παλμόν ἡ ἑλληνικὴ καρδιά. Ἡ παρακολούθησις τῶν ὁλονυκτίων ἀγρυπνιῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀκολουθιῶν, λιτανειῶν καὶ

καθημερινῶν λειτουργιῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ἱεροδιάκονοι καὶ ἱερομόναχοι μνημονεύουν τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων τοῦ Βυζαντίου Νικηφόρου Φωκά, Ἰωάννου Τσιμισκή, Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, Ἀνδρονίκου καὶ Ἰωάννου τῶν Παλαιολόγων, Πουλχερίας καὶ Ἀρκαδίου, Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἄλλων κτητόρων καὶ ἀνακαινιστῶν τῶν μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους, δημιουργεῖ ἐκπληξιν καὶ βαθεῖαν συγκίνησιν ὡς ἀναπόλησιν τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔθνους μας ὡς ἑλληνικοῦ καὶ ὀρθόδοξου χριστιανικοῦ. Τὴν ὅλην εἰκόνα καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀγίου Ὁρους συνθέτουν τὸ πλῆθος τῶν παραδόσεων καὶ τὰ ἀκατάλυτα δειγμάτων ἑνὸς πολιτισμοῦ καὶ μιᾶς πνευματικῆς καὶ χριστιανικῆς ζωῆς. Λιμὴν ψυχῶν καὶ ἔθνικόν θησαυροφυλάκιον, θεματοφύλαξ παραδόσεων καὶ τμῆμα τῆς πατρίδος ὅπου συνεχίζεται ἡ βυζαντινὴ παράδοσις ἀμετάβλητη. Βιβλία, παραδόσεις, διασωζόμενα χειρόγραφα καὶ μελέτες εἰδικῶν ἐπιστημόνων μαρτυροῦν τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸν μεσαίωνα τὸ Ἅγιον Ὄρος ὑπῆρξε τὸ κέντρον καὶ διετήρησε τὸν ἑλληνικὸ ὀρθόδοξο βίον, τὰς τέχνας καὶ τὰ γράμματα καὶ ἐχρησίμεισε καταφύγιον στοὺς χρόνους τῆς δουλείας. Ὁ μοναχισμὸς προσέφερε τὴν μεγαλειτέραν καὶ πλεόν πολῦτιμον συμβολὴν τοῦ εἰς τὴν ἐκπολιτιστικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Τὰ διάφορα πνευματικὰ βιώματα τοῦ μοναχισμοῦ ὑπῆρξαν καὶ ἐθεράπευσαν ὅλας τὰς εὐγενεῖς ἐκφάνσεις καὶ ἐκδηλώσεις τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ μεταφυσικοῦ συνιστήματος. Κέντρα μεγάλης πνευματικῆς ἀκτινοβολίας αἱ μοναὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ὄρους. Ἔστια ψυχικῆς ἀναζωπυρώσεως καὶ ἐργαστήρια κοινωνικῆς δράσεως καὶ φιλανθρωπικῆς ζωῆς. Τόση δὲ ὑπῆρξε ἡ γοητεία καὶ ἡ ἀκτινοβολία τὴν ὁποίαν ἥσκησε τὸ μοναχικὸν σχῆμα, ὥστε αὐτοκράτορες ἀντήλλαξαν μὲ αὐτὸ τὴν βασιλικὴν ἀλουργίδα των καὶ ἐπροτίμησαν τὸ ἐρημητήριον καὶ τὸ καταφύγιον τοῦ ἀπλοῦ ἀσκητοῦ ἀπὸ τὰ πολυτελῆ ἀνάκτορά των. Ἡ παράδοσις τῶν ἀγιορειτῶν ἀναφέρει ὅτι ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν Ἀνάστασίν του ἐδῶρξε τὸν Ἅθωνα εἰς τὴν Θεομήτορα Παρθένον. Ἦταν περιοχὴ πού ἐλατρεύοντο τὰ εἰδῶλα καὶ ἦσαν οἱ κάτοικοί της λάτραι τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν θεοτήτων. Ταξιδεύοντας ἡ Παναγία μὲ τὸν ἀγαπημένον μαθητὴ τοῦ Χριστοῦ Ἰωάννη γιὰ τὴν Κύπρον πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Λαζάρου ἀνεκάλυψε τὸ Ὄρος, ὅπως ἐλέγετο τότε. Τὸ καράβι ὅμως πού τοὺς μετέφερε, καθὼς ἀναφέρει ἡ παράδοσις συνήνητσε τρομερὴ τρικυμία καὶ ἀναγκάσθηκε νὰ ἀράξη στὴν ἀκτὴ ὅπου εὐρίσκεται σήμερον ἡ μονὴ τῶν Ἰβήρων. Οἱ κάτοικοι πού εἶδαν νὰ ἀράξη τὸ καράβι τὴν ὥραν πού ἐώρταζαν συγκεντρωμένοι γύρω ἀπὸ τὰ εἰδῶλά τους ἔπεσαν καὶ προσκύνησαν γεμάτοι δέος τὴν Παναγίαν. Πίστεψαν ὅτι ἦταν ἡ μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ ἔγιναν χριστιανοί. Ἐγκρέμισαν τὰ εἰδῶλα ἀπὸ τὰ βάρη τους,

ἐθρυμάτισαν τὰ μάρμαρα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνα κι' ἐπάνω στὰ ἐρείπια του δὲν ἐβράδυναν νὰ ἀνεγείρουν ἐκκλησίαν ἀφιερωμένην στὴν Παναγία. Ἀπὸ τότε τὰ εἰκονίσματα πῆραν βασιλικὴ θέσι στὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ ἔδωσαν σ' αὐτὰ οἱ μοναχοὶ πλεῖστα ὅσα ὀνόματα. Ἐκτοτε ἡ ἱστορία τοῦ Ἁγίου Ὁρους παρουσιάζεται φωτισμένη μὲ πλῆθος γεγονότων κάθε μορφῆς. Οἱ πολύτιμοι θησαυροὶ τοῦ προκαλοῦν τὴν ἐκπληξι καὶ τὸν θαυμασμό καὶ θαυμάζει κανεὶς ἀκόμη τὴν πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴν πρόοδον ποὺ συνετελέσθη κατὰ τὴν χιλιόχρονη αὐτὴ ζωὴ τοῦ ἱεροῦ τόπου τῶν μοναχῶν. Ἡ ἀπαράμιλλος ὕμνογραφία καὶ ἡ ζωγραφικὴ ἐστάθηκαν καὶ παραμένουν προϊόντα μοναστικῆς ἐμπνεύσεως. Μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλοι καὶ συγγραφεῖς, ποιητές, ὕμνογράφοι καὶ ἁγιογράφοι εἶναι καρποὶ τοῦ μοναχισμοῦ καὶ τοῦ ἀσκητισμοῦ εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος. Βαρύτιμα καὶ ἱστορικὰ τὰ δῶρα τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων πρὸς τὶς διάφορες μονὲς συμπληρῶνουν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἁγίου αὐτοῦ τόπου. Θαῦμα τοιοῦτων βαρυτίμων δώρων ἀπὸ σταυροθήκας μὲ πολυτίμους λίθους, ἀπὸ εὐαγγέλια, ἀπὸ πολυτίμους ἐπενδύσεις, προσφορά ὅλα εἰς τὴν μονὴν τῆς Λαύρος ἀπὸ τὸν φιλόθρησκον αὐτοκράτορα Νικηφόρον Φωκᾶ. Εἰς τὴν ἰδίαν μονὴν προκαλεῖ ἐντύπωσιν καὶ συγκίνησιν μαζὶ ἡ χλαμύδα τοῦ ἰδίου αὐτοκράτορα, ἐνῶ εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἰβήρων φυλάσσεται ἡ χλαμύδα τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Τσιμισκῆ. Ὁ ἑορτασμός τῆς χιλιετηρίδος ἀπετέλεσε πολῦτιμον εὐκαιρίαν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας καὶ προσκυνητὰς νὰ θαυμάσουν ὅ,τι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκθέσῃ ἡ γραφίδα. Θὰ πληροφορηθῇ ὁ κόσμος αὐτὸς τῶν ἐπισκεπτῶν τὴν δρᾶσι τῶν μεγάλων συντελεστῶν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τοῦ μοναχισμοῦ, θὰ γονυπετήσῃ εὐλαβικὰ μπροστὰ εἰς τὴν μνήμην τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτη καὶ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ θὰ ὀραματισθῇ μὲ ἔκστασιν καὶ ψυχικὴν ἀνάτασι ὅλη τὴν πολιτείαν τῶν Ἀγιορειτῶν μὲ τὴν πρόοδο, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑρίδας λόγῳ τῶν ἀντιθέτων κακοδοξιῶν! Ψυχικὴ ἀναβάπτισις ὑπὸ ὅλας τὰς μορφὰς ὁ ἑορτασμός τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Καὶ ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς ἰδίως πλευρᾶς ἀναζωπύρωσις μιᾶς ζωῆς καὶ ἐνὸς πνεύματος, τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος καὶ τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος. Δικαίως ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τιμᾷ ἰδιαιτέρως καὶ ἑορτάζει ὡς γεγονὸς ἐξαιρετικῆς σημασίας τὸν χιλιόχρονο βίον τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὡς συνέχειαν σταθμῶν θρησκευτικῶν καὶ ἔθνικων καὶ ὡς ἐκδήλωσιν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀκατάλυτη μεγάλῃ ἐκπολιτιστικὴν ἰδέαν ποὺ συνεκεντρῶνετο εἰς ὅλην τὴν χιλιόχρονη ζωὴ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ μοναχικοῦ ἑρημητηρίου.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ»

Ἡ «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ»

**Αὐτὸς ποὺ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ πάθος τῆς φιλοχρηματίας,
καὶ τὴν ψυχὴν του χάνει μὰ καὶ παθαίνει
καὶ στὸν κόσμον αὐτὸν πολλὰ συμφορὰς.**

Ὁ Ἀββᾶς Δανιήλ, ποὺ ἦταν ἐφημέριος σὲ κάποια σκήτη, μᾶς διηγήθηκε τὰ ἑξῆς:

— Ὅταν ἀκόμη ἤμουν νεώτερος, πῆγα στὴ Θηβαΐδα. Καὶ κάποτε κατέβηκα ἀπὸ τὸ κελλί μου σὲ κάποιαν ἀγροικία, γιὰ νὰ πουλήσω τὰ ἐργόχειρά μου. Σ' αὐτὴ λοιπὸν ἔμενε κάποιος λατόμος ποὺ τὸν ἔλεγαν Εὐλόγιο· καὶ ζοῦσεν ἀπὸ τὴ δουλειά του αὐτῇ, ποὺ τὴν τέχνη της τὴν εἶχε μάθει ἀπὸ παιδί.

Κάθε πρωὶ λοιπὸν ποὺ ἔφευγε γιὰ τὴ δουλειά του ἔπαιρνε μαζί του λίγα βρεγμένα ὄσπρια καὶ μ' αὐτὰ περνοῦσε τὴν ἡμέρα του, μένοντας νηστικός ἕως τὸ βράδυ. Σὰν γύριζεν ὁμως μὲ τὸ σούρουπο στὸ σπίτι του, συνήθιζε νὰ φιλοξενηῖ διάφορους περαστικούς ἀπὸ ἐκεῖ, ποὺ τοὺς περιποιούνταν πολὺ· καὶ καμμιά φορὰ μάλιστα τοὺς ἔπλυνε καὶ τὰ πόδια τοὺς. Τοὺς ἐτάιζε λοιπὸν, ὅπως μποροῦσε, καὶ τὰ φρόντιζεν ὅλα μονάχος του, γιατί δὲν εἶχε κανένα δικό του, ποὺ νὰ μένῃ μαζί του. Ἄν περίσσευε δὲ τίποτε φαγητὸ ἢ ψωμί, τὸ ἐξοικονομοῦσε γιὰ τὶς ἀνάγκες τὶς δικές του· καὶ τότε τότε τὰίζε καὶ τὰ σκυλιὰ τοῦ χωριοῦ, γιατί ὥς αὐτὸ τὸ σημεῖον ἔφθανε ἡ καλωσύνη του καὶ ἡ εὐσπλαγχνία του.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἐφιλοξένησεν κι' ἑμένα πολλὰς φορὰς καὶ μὲ τὴν καλωσύνη του καὶ τὴν προθυμία του αὐτὴν μ' ἔκανε νὰ τὸν ἀγαπήσω καὶ νὰ τὸν θαυμάζω γιὰ τὴν ἀρετὴν του. Γιατὶ μ' ἄφηνεν ἐκπληκτο, ἡ φιланθρωπία του καὶ ἡ πραότητά του καὶ ἡ ταπεινωσύνη στὴ συμπεριφορὰ του. Καὶ σὲ τέτοιο σημεῖο μάλιστα, ποὺ γυρίζοντας στὸ κελλί μου κάποτε ποὺ μὲ εἶχε φιλοξενήσει ἀποφάσισα νὰ νηστεύω ἀπὸ τὸ καθετὶ τρεῖς ὁλόκληρες ἑβδομάδες καὶ παρακαλοῦσα διαρκῶς τὸ Θεὸ νὰ τοῦ χαρίξῃ πλοῦσια τ' ἀγαθὰ του, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ φιλοξενηῖ καὶ νὰ εὐεργετῇ περισσότερους. Ἀπὸ τὴ μεγάλη λοιπὸν αὐτὴ νηστεία ποὺ ἔκανα ἐξασθένισαν οἱ δυνάμεις μου, καὶ ἤμουν ὅσῳ μισοπεθαμένος.

Στὴν κατάστασιν λοιπὸν αὐτῇ ποὺ βρισκόμουν, μοῦ φάνηκε πὼς μὲ πῆρε τάχα ὁ ὕπνος καὶ εἶδα κάποιον νὰ στέκεται κοντά μου, ποὺ εἶχε σχῆμα σεβάσμιο καὶ ἱεροπρεπέστατο. Ἐγύρισε λοιπὸν

αὐτὸς πρὸς ἐμένα καὶ μοῦ εἶπε· — Τί ἔχεις πάθει Δανιήλ; Καὶ τ' ἀπάντησα ἐγὼ — Ἔταξα στὸ Θεό, νὰ μὴ βάλω οὔτε μιὰ μπουκιὰ φωμιοῦ στὸ στόμα μου, ἂν δὲν εἰσακούσῃ τῇ δέήσει μου καὶ τὴν προσευχή μου γιὰ τὸν Εὐλόγιο, καὶ δὲν τοῦ στείλῃ ἡ θεία του χάρη περισσὶα ἀγαθὰ, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ εὐεργετῇ περισσότερους. Κι' αὐτὸς μοῦ εἶπε — Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ, γιατί θὰ τὸν βλάψῃ· ἐνῷ ἔτσι πού εἶναι τώρα, εἶναι ὅπως πρέπει. Ἄν ὅμως ἐπιμένῃς καὶ θέλῃς, σώνει καὶ καλὰ, νὰ τοῦ στείλῃς πλοῦτο, θὰ τὸ κάνω. Ἀλλὰ πρέπει τότε νὰ μοῦ ἐγγυηθῇς ἐσὺ προτῆτερα γιὰ τὴν ψυχὴ του, ὅτι δὲν θὰ τὸν βλάψῃ ὁ πλοῦτος πού θὰ τοῦ στείλῃ. Κι' ἐγὼ τ' ἀποκρίθηκα — Δὲν τὸ πιστεύω, Κύριέ μου, πὼς θὰ τὸν βλάψῃ· γι' αὐτό, σὲ παρακαλῶ, δός του περισσότερα ἀγαθὰ, γιὰ νὰ δοξάζουνε ἔτσι περισσότεροι τὸ τρισάγιον ὀνομά Σου. Κι' αὐτὸς μ' ἀπάντησε — Σοῦ εἶπα, πὼς ὅπως βρίσκεται τώρα, εἶναι πάρα πολὺ καλὰ. Κι' ἐγὼ ἐπέμεινα καὶ τοῦ εἶπα — Ἐγὼ σοῦ ἐγγυῶμαι, Κύριέ μου, γιὰ τὴν ψυχὴ του...

Νόμισα λοιπὸν κατόπιν πὼς βρέθηκα στὴν ἀγία πόλιν καὶ μέσα στὸ ναὸ τῆς θείας Ἀνάστασης. Κι' ἐκεῖ εἶδα ἕνα μικρὸ παιδί νὰ κάθεται ἐπάνω στὸν Ἅγιο Λίθο καὶ νὰ παραστέκεται στὰ δεξιὰ του ὁ Εὐλόγιος. Μ' ἐκύτταξε λοιπὸν κατὰματα τὸ μικρὸ αὐτὸ παιδί καὶ εἶπε σ' αὐτοὺς πού τὸ περιτριγύριζαν — Δὲν μοῦ λέτε, αὐτὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού ἐγγυήθηκε γιὰ τὸν Εὐλόγιο; Καὶ τ' ἀπάντησαν ἐκεῖνοι — Ναί, αὐτὸς εἶναι Δέσποτά μας — Πῆτε του λοιπὸν, πὼς ἀπαιτῶ νὰ μοῦ πληρώσῃ τὴν ἐγγύησιν πού μοῦ ἔδωκε. Κι' ἐγὼ τότε ἐπῆρα τὸ λόγο καὶ εἶπα — Ναί, Δεσπότη μου, ἐγὼ θὰ σοῦ τὴν πληρώσω· μόνο δός του πλοῦτο πολὺ. Καὶ τότε εἶδα ν' ἀδειάζουνε μέσα στὸν κόρφο του χρήματα πολλὰ, πάρα πολλὰ. Κι' ὅσα καὶ τοῦβαζαν, τὰ χωροῦσεν ὁ κόρφος τοῦ Εὐλόγιου. Ξύπνησα λοιπὸν ἀμέσως καὶ καταλαβαίνοντας πὼς εἰσακούσθηκεν ἡ προσευχή μου, ἐδόξαζα τὸν μεγαλοδύναμο Θεό.

Ὁ Εὐλόγιος λοιπὸν αὐτὸς ἐβγῆκεν, ὅπως τῶκανε πάντα, γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ κτυπώντας σ' ἕνα νταμάρι μιὰ πέτρα, τοῦ φάνηκε σὰν νάχε κούφωμα ἀποκάτω. Καὶ σκάβοντας τότε προσεκτικὰ ἀνακάλυψε μιὰ σπηλιά, πού ἦταν γεμάτη ἀπὸ χρυσάφι καὶ ἀπὸ πετράδια.

Ἐσάστισε λοιπὸν ἀπ' αὐτὸ πού εἶδε, κι' ἄρχισε νὰ συλλογίεται — Τί νὰ κάμω τώρα; Ἄν τὰ πάρω, κι' ἂν τὰ κουβαλήσω στὸ σπίτι μου, μπορεῖ νὰ τὸ μάθῃ ὁ ἄρχοντας τῆς Πολιτείας. Κι' ἔχι μονάχα θὰ μοῦ τὰ πάρῃ, μὰ θὰ κινδυνέψω κι' ὅλας. Θὰ τὰ σηκώσω λοιπὸν σιγὰ σιγὰ ἀπὸ ἐδῶ, καὶ θὰ φύγω μακριὰ, σὲ μέρος πού κανεὶς δὲν μὲ ξέρει.

Κι' ἔτσι τῶκανε. Ἐνοίκιασε λοιπὸν μερικὰ ζῶα, μὲ τὴν πρόφαση πὼς τὰ θέλει γιὰ νὰ κουβαλήσῃ πέτρες σὲ μιὰ μακρινὴ πολιτεία, καὶ τὰ μετάφερε ὅλα σὲ παραθαλάσσιο μέρος. Κι' ἀπὸ ἐκεῖ τὰ φόρτωσε σ' ἓνα πλοῖο κι' ἔφυγε γιὰ τὸ Βυζάντιο. Καὶ συνέβηκε αὐτὸ τὴν ἐπεσχὴ πού ἐβασίλευεν ὁ γέρο-Ἰουστίνος. Ἐμοίρασε λοιπὸν ἄφθονα χρήματα στοὺς διάφορους αὐλικούς καὶ μεγιστᾶνες. Ἐχάρισε πολλὰ καὶ στὸ Βασιλεῖα. Καὶ σὲ λίγο τὸν ἀνακήρυξαν ὑπαρχηγὸ τῆς Βασιλικῆς φρουρᾶς. Ἀγόρασεν ἐπίσης κι' ἓνα ὠραῖο καὶ μεγάλο σπίτι, πού ὡς τώρα ἀκόμη τὸ ὀνοματίζουνε καὶ τὸ λένε τὸ σπίτι τοῦ Αἰγύπτου.

Ἐπεράσανε λοιπὸν ἀπὸ τότε τρία χρόνια. Κι' ἐγώ, μὴ ξέροντας τίποτες ἀπ' αὐτὰ πού γινήκανε, εἶδα πάλι στὸν ὕπνο μου, πὼς ξαναβρέθηκα στὸ ναὸ τῆς Ἀνάστασης καὶ ξαναεἶδα καὶ τὸ παιδί νὰ κάθεται ἐπάνω στὸν Ἅγιο Λίθο. Κι' ἐλόγιασα τότε μὲ τὸ νοῦ μου — Τί νὰ γίνεται ἄραγε ὁ Εὐλόγιος; Καὶ ποῦ νὰ βρίσκεται; Καὶ βλέπω, ἓνα φοβερὸν Ἀράπη, πού τὸν εἶχε ἀρπάξει καὶ τὸν ἔσερνε μακριὰ ἀπὸ τὸ παιδί. Ξύπνησα λοιπὸν τρομαγμένος παρευθύς, κι' ἔλεγα μέσα μου — Τί νὰ σημαίνει ἄραγε αὐτὸ ποῦ εἶδα; Ἀλλοίμονό μου τοῦ δυστυχισμένου... Γιατί, καθὼς φαίνεται, ἔχασα τὴν ψυχὴ μου...

Σηκώθηκα λοιπὸν κι' ἐπῆγα στὸ μέρος πού ἔμενεν ὁ Εὐλόγιος, μὲ τὴν πρόφαση νὰ πουλήσω δῆθεν κάποια ἐργόχειρά μου. Καὶ περιμένοντας νὰ τὸν συναντήσω ἐβράδειασε καλὰ, χωρὶς νὰ παρουσιασθῇ κανείς, πού νὰ μὲ προσκαλέσῃ νὰ πάω νὰ βολευθῶ καὶ νὰ φιλοξενηθῶ στὸ σπίτι του. Ἐχασα λοιπὸν τὴν ὑπομονή μου κι' ἐσηκώθηκα κι' ἐπῆγα καὶ ρώτησα κάποια γρηὰ — Κυρούλα μου, τῆς λέω — κάνε μου τὴ χάρι καὶ δῶσε μου κανένα παξιμαδάκι νὰ βάλω τίποτα στὸ στόμα μου, γιατί εἶμαι ἀπὸ χθὲς θεονήστικος, κι' ἐγὼ θὰ σοῦ τὰ πληρώσω. Κι' ἐκείνη πῆγε κοὶ μοῦφερε, καὶ κάθησε κοντά μου, κι' ἄρχισε νὰ μοῦ μιλῇ γνωστικά κι' ὠφέλιμο λόγο. — Ἀββᾶ μου, μοῦ εἶπε, εἶσαι νέος ἀκόμα· καὶ δὲν θάπρεπε γι' αὐτὸ νὰ νυχτοπλανιέσαι σὲ ξένων ἀνθρώπων σπίτια, παρὰ ἔπρεπε νὰ μένης στὴν σκῆτη σου, ὅπως ταιριάζει καὶ στὸ σχῆμα πού φορεῖς.

Κάτι τέτοια μοῦλεγε. Κι' ἐγὼ τῆς ἀπάντησα — Μήπως τῶκανα, γιὰγιά μου, θεληματικά μου; Ἡ ἀνάγκη μ' ἐβίασε, γιατί ἤθελα νὰ πουλήσω τὰ ἐργόχειρά μου καὶ ν' ἀγοράσω μερικὰ χρειαζόμενα... Τί ἔπρεπε νὰ κάνω τὸ λοιπόν; Κι' αὕτὴ μοῦ εἶπε — Μὲ συμπαθᾷς· μὰ θαρρῶ, πὼς θάπρεπε νὰ πουλήσης τὰ ἐργόχειρά σου, καὶ νὰ φροντίσης νὰ μὴ βραδειασθῇς σὲ ξένες πόρτες, παρὰ, σὰν καλὸ γηρὸς πού εἶσαι, νὰ γυρίσης γρήγορα στὸ κελλί σου. Κι' ἐγὼ τότε

τῆς ἀπάντησα. — Δὲν μοῦ λες, κυρούλα μου, ὁ αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι δὲν μένει κανένας, ποὺ νά'χῃ φόβο Θεοῦ μέσα του, καὶ ποὺ νὰ φιλοξενήσῃ ἕναν ἀργοπορημένο διαβάτη; Καὶ μ' ἀποκρίθηκε. — Πῶς σοῦλθε νὰ μ' ἐρωτήσῃς ἕνα τέτοιο πρᾶγμα, Ἀββᾶ μου; Ἐδῶ λοιπὸν κατοικοῦσε κάποιος λατόμος, ποὺ ἦτανε ἀνθρωπος καλὸς καὶ ψυχοπονιάρης κι' ἔκανε πολλὰ καλὰ στοὺς ξένους. Ὁ Θεὸς λοιπὸν τὸν ἀντάμειψε πλουσιοπάροχα γιὰ τὰ ἔργα του αὐτὰ καὶ τοῦ χάρισε ἀμέτρητο βιός. Καὶ λένε, πῶς τώρα εἶναι ἄρχοντας μεγάλος στὴν Πόλῃ καὶ μάλιστα ἄκουσα πῶς ἐγένηκε καὶ Πατρίκιος. Κι' ἐγὼ σὰν ἄκουσα τὰ λόγια αὐτὰ κατατρόμαξα, καὶ εἶπα μέσα μου — Ἐγὼ τῶκανα τὸ φονικὸ αὐτό.

Καὶ Χωρὶς νὰ χάνω καιρό, μπῆκα σ' ἕνα καράβι καὶ ξεμπάρκαρα στὸ Βυζάντιο. Ρώτησα λοιπὸν δεξιὰ κι' ἀριστερὰ καὶ μοῦδειξαν εὐκόλα, γιατί ἦτανε πασίγνωστος, τὸ σπίτι τοῦ Εὐλόγιου. Ἐκάθησα λοιπὸν κοντὰ στὸν ἐμπακέβγα του, μὲ τὴν προσδοκίαν νὰ τὸν ἰδῶ νᾶρχεται ἢ νὰ φεύγῃ. Καὶ σὲ λίγο φάνηκε πράγματι· καὶ τὸν περιτριγύριζαν πολλοὶ δορυφόροι καὶ ἀκόλουθοι· κι' ἐφάνταζε σὰν ἄρχοντας μεγάλος. Ἐσκυφα λοιπὸν καὶ τὸν χαιρετίσα καὶ τοῦ εἶπα, μὲ ταπεινότητα — Συμπάθησέ με, ἄρχοντά μου, γιατί ἔχω κάτι νὰ σοῦ εἰπῶ.

Αὐτὸς ὅμως δὲν μοῦδωκε καμμιά σημασίαν· καὶ μάλιστα οἱ ἀκόλουθοί του μ' ἐσπρώσανε καὶ μ' ἐκτυπήσανε. Ξαναφώναξα τότε δυνατώτερα. Καὶ τότε οἱ τελευταῖοι ἀπὸ τὴν ἀκολουθία του μ' ἐξυλοκόπησαν γερά. Τῶκανα λοιπὸν αὐτὸ ἐξακολουθητικὰ τέσσαρες ὀλάκαιρες ἐβδομάδες, μὰ δὲν τὸ κατῴρθωνα νὰ συναγροικηθῶ μαζί του. Κι' ὅταν, ἀπελπισμένος, φώναξα κάποτε πολὺ δυνατώτερα, ἔτρεξε κάποιος ἀπὸ τοὺς ὑπηρετεῖς του, καὶ μ' ἕνα ραβδί ποὺ κρατοῦσε μ' ἐκτύπησε τόσο βαρεῖά, ποὺ μ' ἄφηκε μισοπεθαμένο.

Σὰν ἦλθα λοιπὸν στὰ σύγκαλά μου, εἶπα μέσα μου, — Γιατί κάθεσαι καὶ βασανίζεσαι; Ἄν εἶναι αὐτὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ Εὐλόγιος θὰ σωθῇ. Κατέβηκα λοιπὸν στὴν ἀκρογιαλιά, καὶ βρίσκοντας κάποιον πλοῖο Ἀλεξανδρινὸ ποὺ ἦτανε ἑτοιμὸ νὰ σαλπάρῃ ἀνέβηκα σ' αὐτό· κι' ἀπὸ τὴν στενοχώρια μου κι' ἀπὸ τὸ ξύλο ποὺ εἶχα φάει, ἔγειρα γιὰ νὰ πλαγιάσω.

Καὶ τότες βλέπω πάλιν στὸν ὕπνο μου, πῶς ἤμουνα στὸ νὰ ἀτῆς Ἀγίας Ἀνάστασης· καὶ εἶδα πάλιν τὸ παιδί ἐκεῖνο νὰ κάθεται ἐπάνω στὸν Ἅγιο Λίθο, καὶ νὰ γυρίζῃ πρὸς ἐμένα καὶ νὰ μ' ἀγριοβλέπῃ· καὶ σὲ μιὰ στιγμή μοῦ εἶπε — Ἐ, σὺ, δὲν θάθῃς νὰ μοῦ πληρώσῃς τὴν ἐγγύση ποὺ μοῦ χρωστᾷς; Κι' ἐγὼ ἀπὸ τὴν τρομάρα μου, αἰσθάνθηκα νὰ μὲ λούζῃ κρύος ἰδρώτας, καὶ δὲν μπόρεσα νὰ νοίξω τὸ στόμα μου καὶ νὰ βγάλω μιλιὰ.

Διάταξε λοιπὸν τότε δυὸ ἀπὸ τοὺς παραστάτες του καὶ ἤλθανε καὶ μ' ἐπιάσανε καὶ μ' ἐδέσανε πισθάγκωνα· καὶ μοῦλεγαν, πῶς θὰ μὲ κρεμάσουνε, μὲ τὸ κεφάλι μου ἀνάποδα. Καὶ θὰ σοῦ τὸ κάμουμε— ἐλέγανε — αὐτὸ, γιὰ νὰ μάθης νὰ μὴν ὑπόσχεσάι καὶ νὰ μὴν δίνης ἐγγύηση παραπάνω ἀπ' αὐτὸ ποὺ μπορεῖς, καὶ ν' ἀντιλογᾷς μὲ τὸν Θεό. Κι' ἐγώ, τῶνοιωθα, πῶς μοῦ λέγανε τὴν ἀλήθεια, κι' ἀπὸ τῇ θλίψῃ μου κι' ἀπὸ τὸ φόβο μου, δὲν ἀποκρίθηκα τίποτε.

Ἐνῷ λοιπὸν βρισκόμουν α' αὐτὸ τὸν κίνδυνο ἄκουσα φωνὲς πολλές, ποὺ ἐλέγανε — Ἔρχεται ἡ Αὐγούστα. Κι' ὅταν σὲ λίγο φάνηκε πραγματικά, ξεθάρρεψα κάπως κι' ἐφώνησα — Ἐλέσέ μου τὸν ἄμοιρο, Δέσποινα τοῦ κόσμου. Κι' αὐτὴ, γύρισε τὸ κεφάλι τῆς πρὸς ἐμένα καὶ μοῦ εἶπε — Τί ζητᾷς; Κι' ἐγὼ τῆς εἶπα — Πᾶνε νὰ μὲ κρεμάσουνε, Βασίλισσά μου, ἐξ αἰτίας τῆς ἐγγύησης ποὺ ἔδωκα γιὰ τὸν Εὐλόγιο. Καὶ μοῦ εἶπε τότε — Μὴν φοβᾶσαι, κι' ἐγὼ θὰ παρακαλέσω γιὰ σένα.

Εἶδα τότε, πῶς πῆγε κι' ἀνασπᾶσθηκε τὸ παιδί ποὺ καθόντανε ἐπάνω στὸν Ἅγιο Λίθο καὶ πῶς ἀγκάλιασε τὰ πόδια του. Κι' ἐγύρισε τότε πρὸς ἐμένα ἐκεῖνο καὶ μοῦπε — Νόχης τὸν νοῦ σου, νὰ μὴν τὸ ξανακάνῃς ἄλλοτε τὸ πρᾶγμα αὐτό. Κι' ἐγὼ τ' ἀπάντησα τρέμοντας σύγκορμος — Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, Βασιληᾷ μου. Διάταξε τότε νὰ μὲ λύσουνε καὶ μοῦ λέει — Νῦ γυρίσης ἀμέσως στὴ σκῆπη σου κι' ἐκεῖ θὰ μάθης, πῶς θὰ τὸν ξαναφέρω στὰ σύγκαλά του τὸν Εὐλόγιο. Ξύπνησα λοιπὸν καταχαρούμενος, γιὰτὶ ἀπαλλάχτηκα ἀπὸ ἓνα τέτοιο φοβερὸ κακό, ἀπὸ τὴν ἐγγύηση ποῦχα τόσον ἀλόγιαστα δώσει. Καὶ ὕστερα ἀπὸ ἓνα καλὸ ταξίδι, ἔφθασα στὴ σκῆπη μου, δοξάζοντας τὸν Θεό.

Καὶ δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς, κι' ἄκουσα πῶς πέθανε ὁ Ἰουστίνος ὁ Βασιληᾷς, καὶ πῶς ἐβασίλευσεν ὁ Ἰουστινιανός. Κι' ἔπειτα πάλιν ἀπὸ λίγο ἔμαθα, πῶς σῆκωσαν κεφάλι ἐναντία στὸ Βασιληᾷ τέσσερες ἀπὸ τοὺς Μεγιστᾶνές του, καὶ πῶς ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἦτανε καὶ ὁ Εὐλόγιος. Κι' ὅτι τοὺς μὲν τρεῖς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἐπιάσανε καὶ τοὺς ἀποκεφαλίσανε· πῶς ὁ Εὐλόγιος ὁμως κατώρθωσε νὰ ξεφύγῃ διὰ νυκτός· καὶ πῶς ὁ Βασιληᾷς ἐπρόσταξε νὰ βρεθῇ καὶ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουνε κι' αὐτόν.

Ρωτοῦσα λοιπὸν, μ' ἀνυπομονησία, νὰ μάθω τί ἀπογίνηκε· κι' ἐπληροφορήθηκα, πῶς τὸ κατώρθωσε νὰ φθάσῃ στὸ χωριό του, κι' ὅτι ξανάρχισε τὴ δουλειά του σὰν λατόμος, χωρὶς νὰ ξεστομίσῃ σὲ κανέναν ἀπὸ τοὺς συντοπίτες του, πῶς αὐτὸς ἦτανε ὁ μεγάλος ἐκεῖνος Πατρίκιος τῆς Πόλης, ἀλλὰ πῶς ἦτανε κάποιος ἄλλος Αἰγύπτιος. Κι' ἔλεγε σ' ὅλους, πῶς ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ αὐτὸς ἦτανε στοὺς ἁγίους τόπους.

Κατέβηκα λοιπὸν ἀπὸ τὴ σκῆπη μου κι' ἐπῆγα στὴν ἀγροικία

του, γιὰ νὰ μάθω λεπτομέρειες. Κι' ὅταν ἐβράδαιοσε, παρουσιάσθηκεν ὁ Εὐλόγιος καὶ προσκαλοῦσε τοὺς ξένους, γιὰ νὰ τοὺς φιλοξενησῇ. Κι' ὅταν τὸν εἶδα, ἀναστέναξα καὶ εἶπα, μὲ δάκρυα πρὸς τὸν Θεόν· — «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας». Οὕτως, σὺ Κύριέ μου, κάνεις κοὶ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς πλούσιους. Σὺ ταπεινῶνεις καὶ ἀνυψῶνεις. Καὶ ἀνεξιχνίαστα εἶναι, Κύριέ μου, τὰ κρίματά Σου.

Μὲ πῆρε λοιπὸν μαζί μὲ ἄλλους ξένους καὶ μ' ἔφερε στὸ σπίτι του. Κι' ὅπως τῶκανε κι' ἄλλοτε, μᾶς ἔνιψε τὰ πόδια μας καὶ μᾶς ἐτραπέζωσε.

Κι' ὅταν σηκωθήκαμε ἀπὸ τὸ τραπέζι, τὸν πῆρα ἰδιαιτέρως καὶ τοῦ εἶπα· — Πῶς εἶσαι, Εὐλόγιε; Κι' αὐτὸς μοῦ εἶπε — Νὰ εὐχῇ καὶ νὰ παρακαλῇς γιὰ μένα, Ἀββᾶ μου, γιατί εἶμαι ἓνας ταπεινὸς ἄνθρωπος ποὺ δὲν τοῦ ἀπόμεινε τίποτα. Κι' ἐγὼ τ' ἀποκρίθηκα. — Μακάρι νὰ μὴν ἀποκτοῦσες ποτὲ σου, κι' αὐτὰ π' ἀποκτῇσες. Κοί μοῦπε ἐκεῖνος· — Γιατί μοῦ τὸ λὲς αὐτό; Μήπως σ' ἐσκανδάλισα, Ἀββᾶ μου, κι' ἐσένα; Καὶ τότε τοῦ διηγήθηκα τὰ πάντα ὅπως ἐγίνηκαν. Κι' ἐκεῖνος ἔκλαψε πολὺ, καὶ μοῦ εἶπε· — Νὰ εὐχῇσαι πάντα σου, Ἀββᾶ μου, νὰ μοῦ στέλλῃ ὁ Θεὸς τὸ καθημερινόν μου, κι' ἐγὼ νάχης πεποίησι, πῶς διωρθώθηκα. Κι' ἐγὼ τ' ἀπάντησα — Πραγματικά, τέκνο μου, νὰ μὴ ζητᾷς ἀπὸ τὸν Χριστό μας τίποτε ἄλλο, παρὰ αὐτὸ ποὺ μπορεῖς νὰ κερδίξης μὲ τὸ μόχθο σου καὶ μὲ τὸν ἰδρωτά σου. Κι' ἀφοῦ τὸν εὐλόγησα, ξαναγύρισα στὸ κελλί μου. Κι' ὁ Εὐλόγιος, ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐξακολούθησε νὰ κάνῃ τὸν λατόμο καὶ νὰ φιλοξενηῇ τοὺς ξένους. Κι' ἔφθασε νὰ γίνῃ ἑκατὸ χρονῶν, κι' ὁμως δὲν ἐσταμάτησε νὰ δουλεύῃ. Κι' ὁ Θεὸς τὸν εὐλογοῦσε, καὶ τοῦδινε δύναμη, ὡς ὅτου ἐτέλεσε τὸ δρόμο τῆς ζωῆς του στὸν κόσμον μας αὐτόν.

Ἀπόδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδονται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Ὁ ἄμβων καὶ τὰ προβλήματα του

Η ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ

Ἡ συντομία στὸ κήρυγμα εἶναι, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, καὶ μιὰ ἀπόδειξις τοῦ χαρακτηῖρος του ὡς συγκαταβάσεως τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Ὁ λόγος ἢ ἡ ὁμιλία, ποὺ δὲν ἔχουν χρονικὸ μέτρο, κινδυνεύουν τὶς περισσότερες φορὲς νὰ φέρουν ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦ προορισμοῦ τους. Ταλαιπωρῶντας τὸ ἐκκλησίασμα μὲ ἐκλυτο χρονικὰ κήρυγμα, δημιουργοῦμε μέσα στὶς ψυχὲς κούρασι, ἀδημονία, ἀγανάκτησι.

Ὅπως ἡ ἀπλότης, ἔτσι κι' ἡ συντομία εἶναι ἀπὸ τὶς κυριώτερες προϋποθέσεις ἐνὸς κηρύγματος καρποφόρου, ἀποδοτικοῦ. Ἡ πείρα λέγει, ὅτι εἶναι ἀπείρως προτιμότερο, ἀπὸ τὸ νὰ εὐχωνται οἱ πιστοὶ νὰ τελειώσῃ ἓνα κήρυγμα, τὸ νὰ ποῦνε ὅταν τελειώσῃ: ὅς ἦταν νὰ διαρκοῦσε ἀκόμη. Ἡ συντομία εἶναι γνώρισμα μιᾶς διακρίσεως κι' ἐνὸς σεβασμοῦ ἀπέναντι στὸ ἐκκλησίασμα. Εἶναι, ἐπίσης, δεῖγμα τῆς βεβαιότητος γιὰ τὴ δύναμι τοῦ θείου λόγου, δύναμι, ποὺ καθὼς φαίνεται μέσα στὴ Γραφὴ κι' ἰδιαίτερα στὴν Καινὴ Διαθήκη, δὲν ἔγκειται στὴν ἔκτασι, ἀλλὰ στὴν οὐσία. Ἡ συντομία, ἔτσι, εἶναι καὶ καθαρὰ εὐαγγελικὸ γνώρισμα τοῦ κηρύγματος.

Ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη καὶ τὴ φυσικὴ πλευρὰ τοῦ κηρύγματος, ἡ συντομία εἶναι ἀρετὴ. Ὁ λόγος ἢ ἡ ὁμιλία, ποὺ προετοιμάσθηκαν ἄνετα, μὲ κάθε πνευματικὴ καὶ τεχνικὴ πληρότητα, εἶναι φυσικὸ κι' ἐπόμενο νὰ διακρίνονται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, γιὰ τὸ μέτρο, τὴν ἔλλειψι πλατυασμῶν. Ἐνας μεγάλος συγγραφεὺς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἔστειλε κάποτε σ' ἓνα φίλο του ἓνα πολυσέλιδο γράμμα. Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ τελείωνε μὲ τὰ ἐξῆς: «Μὲ συγχαίρεις, ποὺ σοῦ γράφω τόσα πολλὰ, ἀλλὰ δὲν εἶχα χρόνον στὴ διάθεσί μου». Σ' αὐτὸ τὸ ὀξύμωρο περιέχεται μιὰ ἀλήθεια σχετικὴ καὶ μὲ τὸ θέμα μας. Ἐνα μέρος τοῦ χρονικοῦ διαστήματος, ποὺ διαρκοῦν συνήθως τὰ κηρύγματα, ἀνήκει στὸν χρόνον, ποὺ ἔπρεπε νὰ διαθέσουν οἱ ἱεροκήρυκες γιὰ νὰ τὰ ἐτοιμάσουν. Ἄν τὰ ἐτοίμαζαν οὐ πιὸ ἄνετα περιθώρια, ἀσφαλῶς θὰ ἦταν συντομώτεροι, γιατί τὸ κήρυγμά τους θὰ ἦταν πιὸ δεμένο, πιὸ σφιχτό.

Ἡ συντομία εἶναι ἓνας γενικὸς κανὼν. Ὁ κανὼν ὅμως αὐτὸς πρέπει νὰ λαμβάνεται πρὸ παντὸς ὑπ' ὅψιν γιὰ τὰ κηρύγματα, ποὺ γίνονται κατὰ τὴ Θεία Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς. Τὰ κηρύγματα αὐτά, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ σύγχρονη πραγματικότητα, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνουν τὸ τέταρτο τῆς ὥρας. Τὸ δεκάλεπτο εἶναι ἴσως τὸ ἰδεώδες ὄριο. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος εἶναι πιὸ καταπονημένος

ψυχοδιανοητικά καὶ ψυχοβιολογικά ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ἄλλων ἐπο-
χῶν. Ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς του, ἐξ ἄλλου, εἶναι πολὺ πρὸ γρήγορος.
Αὐτὲς οἱ προϋποθέσεις, αὐτὰ τὰ δεδομένα ἐπιβάλλουν σήμερα, ὡς
πρὸς τὴ συντομία τοῦ κηρύγματος, πρὸ αὐστηρὸ κριτήριον. Ἀνά-
λογα πρέπει νὰ ἰσχύῃ ὁ κανὼν καὶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα λειτουργικά
κηρύγματα, ὅπως ἐκεῖνα ποὺ γίνονται κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία
ἢ τὸν ἑσπερινὸ μιᾶς ἑορτῆς, κατὰ τὴν τέλεσι Παρακλήσεως ἢ ἄλλης
ἀκολουθίας, κατὰ τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ κ.λ.π. Ἐξαίρεσις εἶναι
οἱ λόγοι καὶ συνηθέστερα οἱ ὁμιλίαι, ποὺ γίνονται σὲ συνάξεις εἰδι-
κὰ κηρυκτικοῦ χαρακτήρος, ὅπως τὰ ὠριαία περίπου ἑσπερινὰ κη-
ρύγματα Κυριακῶν ἢ ἄλλων ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος.

Δυστυχῶς, πρόκειται γιὰ ἓνα κανόνα, ποὺ δὲν λαμβάνεται σή-
μερα, ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, ὑπ' ὅψιν ἀπὸ τὴν πλειονότητα τῶν δια-
κόνων τοῦ ἁμβωνος. Ἀκόμη καὶ μερικοὶ ἐντελῶς ξεχωριστοὶ κατὰ
τὰ ἄλλα ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ὑπερβαίνουν τὰ ἐπιτρεπόμενα ὅρια,
πρὸς ζημίαν τῆς ἀποδοσεῶς τους ὡς σπορέων τοῦ θεοῦ λόγου. Τὰ
ὅρια τῆς συνήθους πράξεως εἶναι πέρα ἀπὸ τὸ εἰκοσάλεπτον κατὰ
τὸ λειτουργικὸ κήρυγμα τῆς Κυριακῆς.

Ἡ συντομία δὲν ἀφορᾷ ὅμως μονάχα τὴ σύνολο ἑκτασι μιᾶς
ὁμιλίας ἢ ἐνὸς λόγου. Ἀφορᾷ καὶ τὶς προτάσεις, ποὺ ἀπαρτίζουν
τὸ κήρυγμα. Ὅσο πρὸς βραχύπνοες εἶναι οἱ προτάσεις, τόσο πρὸς
εὐκόλῃ ἀφομοιώνεται τὸ νόημά τους καὶ τὸ πνεῦμα τους ἀπὸ τὸ
ἐκκλησίασμα, τόσο πρὸς ἀκοπὰ καὶ πρὸς εὐχάριστα περνοῦν στὴ διά-
νοια καὶ στὴν καρδιά. Βέβαια, ὁ προφορικὸς λόγος ἔχει φυσικὴ
τάσι πρὸς τὴ διεύρυνσι τῶν ἐπὶ μέρους φράσεων καὶ τὸ αὐτὶ δὲν
πειράζεται ἀπ' αὐτὴ τὴν τάσι, ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ ὡς ἓνα σημεῖον. Ἀπὸ
ἐκεῖ καὶ πέρα, προκαλεῖται σύγχυσις. Οἱ σύντομες προτάσεις δὲν
πᾶνε χαμένες ποτέ, γιὰ τὸ ἐκκλησίασμα πιάνει ὁλόκληρον τὸ νόη-
μά τους καὶ δέχεται ὁλόκληρον τὸ πνευματικὸν τους περιεχόμενον,
χωρὶς ἢ σκέψις νὰ δοκιμάζεται.

Τὰ ὅσα σημειώσαμε γιὰ τὴ συντομία τοῦ ὅλου κηρύγματος καὶ
τῶν φράσεων, ἀπὸ τὶς ὁποῖες τὸ κήρυγμα ἀποτελεῖται, δίνουν μιᾶ
ἀκόμη ἀφορμὴ νὰ σκεφθῇ κανεὶς τὴ μεγάλη σημασίαν ἔχει ἡ πλήρης
ἀπὸ κάθε ἄποψι ἐτοιμασία τοῦ κηρύγματος καὶ τὴ κινδύνους περι-
έχει ἡ προχειρολογία. Λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ διάκονοι τοῦ ἁμβωνος
ποὺ ἔχουν τὸ χάρισμα, φυσικὸ καὶ θεῖον, τοῦ καλοῦ αὐτοσχεδίου
(ὁ ὅρος εἶναι ἄστοχος, ἀλλὰ ἔχει ἐπικρατήσῃ) κηρύγματος. Οἱ
πρὸ πολλοί, ἂν δὲν ἐτοιμασθοῦν, πέφτουν σὲ βαττολογία, κάνουν
κήρυγμα ἀποτυχημένο.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 57/26-3-1963 Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (βλέπε ὑπ' ἀριθ. 7 φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας») ἐχορηγήθη ἀπὸ 1-4-1963 εἰς τοὺς Ἐφημέριους μηνιαῖον ἐπίδομα ἐκ δραχμῶν 300 ὡς καὶ ἐπίδομα ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων, ἴσον πρὸς τὸν βασικὸν μισθὸν καὶ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα, ἴσον πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ.

Κατ' ἐφαρμογὴν τῆς ἀποφάσεως ταύτης οἱ ἐφημέριοι θὰ δικαιωθῶσι τοῦ κάτωθι ἐπιδόματος λόγω ἑορτῶν Πάσχα, ἐφ' ὅσον ἔχουν μισθοδοτηθῇ δι' ὁλόκληρον τὸ τετράμηνον ἀπὸ 16/12/1962 μέχρι 15/4/1963.

Α' Κατηγορίας δρχ. 860, Β' κατηγο. δρχ. 690, Γ' κατηγο. δρχ. 570, Δ' κατηγο. δρχ. 445.

Δι' ἐκάστην ἡμέραν τοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ 16-12-1962 ἕως 15-4-1963, καθ' ἣν ὁ ἐφημέριος δι' οἰονδήποτε λόγον δὲν ἐμισθοδοτήθη, θὰ ἐκπίπτεται ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐπιδόματος: Διὰ τοὺς Ἐφημέριους Α' κατηγορίας δρχ. 7,15, Β' κατηγο. δρχ. 5,75, Γ' κατηγο. δρχ. 4,75, Δ' κατηγο. δρχ. 3,70.

Τὸ ἐπίδομα θὰ ὑπολογισθῇ ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῆς 15ης Ἀπριλίου 1963, ἔστω καὶ ἂν ὁ ἐφημέριος πρὸ τῆς χρονολογίας ταύτης ἐμισθοδοτεῖτο μὲ μισθὸν κατωτέρας μισθολογικῆς κλίμακος.

Ἐπίδομα ἑορτῶν Πάσχα θὰ λάβουν καὶ οἱ ἀποχωρήσαντες τῆς ὑπηρεσίας πρὸ τῆς 15/4/1963 ἐφημέριοι. Τοῦτο θὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸν χρόνον καθ' ὃν οὗτοι ἐμισθοδοτήθησαν ἀπὸ 16/12/1962 μέχρι τῆς διακοπῆς τῆς μισθοδοσίας των.

Οἱ ἐφημέριοι οἱ λαμβάνοντες καὶ σύνταξιν ἐκ τοῦ Δημοσίου ἢ ἐτέρου ταμείου ἢ κατέχοντες οἰονδήποτε ἐμισθον θέσιν, θὰ λάβουν κατ' ἐπιλογὴν των ἐπίδομα ἐκ μιᾶς μόνον πηγῆς.

Τὸ ἐπίδομα τοῦ Πάσχα θὰ καταβληθῇ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀποδοχῶν τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, ὑπόκειται δὲ εἰς τὰς αὐτὰς ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐπιδόματα κρατήσεως.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 31/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. διευκρινίζεται, ὅτι εἰς περίπτωσιν συνταξιοδοτήσεως χήρας συζύγου συντρεχούσης μετὰ ἐνηλίκων τέκνων, ὅτι ἡ σύνταξις ἀνήκει κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς αὐτὴν κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὰ τέκνα κατ' ἰσμοιρίαν, τὰς ὑπευθύνους δηλώσεις καὶ τὰς ἀποδείξεις καταβολῆς τῆς συντάξεως ὀφείλουν νὰ τὰς ὑπογράψουν μετὰ

τῆς μητρὸς καὶ πάντα τὰ ἐνήλικα τέκνα, ἐξαίρει τῆς περιπτώσεως κατὰ τὴν ὁποίαν τὴν σύνταξιν εἰπράττει πληρεξούσιος ὄλων τῶν δικαιοῦχων. Ἐὰν ὁ πληρεξούσιος εἶναι συγχρόνως καὶ δικαιοῦχον πρόσωπον θὰ ἀναγράψῃ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τὴν φράσιν «δι' ἑμαυτὸν καὶ ὡς πληρεξούσιος τῶν λοιπῶν δικαιοῦχων».

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 32/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καθορίζεται ὅτι, προκειμένου περὶ συνταξιοδοτήσεως ἐφημερίων τῆς Δωδεκανήσου, ἀπαιτεῖται, κατ' ἐξαίρεσιν, ἡ συμπλήρωσις 5 ἐτῶν ἐν τῇ ἀσφαλίσει τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀπὸ τῆς ἐπεκτάσεως εἰς τὴν Δωδεκάνησον τῶν περὶ TAKE διατάξεων ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς καταβολῆς τῶν ὑπολειπομένων πρὸς συμπλήρωσιν 20ετίας εἰσφορῶν, ὑπολογιζομένων διὰ τὴν εἰδικὴν ταύτην περίπτωσιν πρὸς 9%. Ἐξαιρετικῶς ὡσαύτως ἡ σύνταξις ὑπολογίζεται, προκειμένου περὶ Δωδεκανησιῶν ἐφημερίων, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνόλου τοῦ χρόνου τοῦ διανυθέντος ὑπὸ τοῦ ἡσφαλισμένου ἐν τῇ πραγματικῇ ἀσφαλίσει καὶ τοῦ τοιοῦτου τῆς πλασματικῆς τοιαύτης.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 45/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καθορίζεται ὅτι οἱ βάσει τοῦ ἀρθροῦ 51 § 6 τοῦ Α.Ν. 2200/40 διοριζόμενοι εἰς Ἱ. Ναοὺς ἱερομόναχοι ὡς ἔκτακτοι ἐφημέριοι διὰ τὸ κήρυγμα, τὴν ἐξομολόγησιν, τὴν κατηχητικὴν διακονίαν, τὴν τυπικὴν διεξαγωγὴν τῶν καθ' ἡμέραν ἀκολουθιῶν, ἀνευ οἰασθῆποτε ἀναμίξεως εἰς τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν ἐφημερίων, εἶναι ἀσφαλιστέοι εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., ἅτε τούτων διοριζομένων διὰ κανονικοῦ διορισμοῦ εἰς ὀργανικὴν θέσιν προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ ἐδαφ. 6 καὶ τῆς παρ. 7 τοῦ ἀρθροῦ 51 τοῦ Α.Ν. 2200/40.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 46/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καθορίζεται ὅτι ὁ χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον ἡσφαλισμένος εἰς τὸ Ταμεῖον ὑπηρετήσεν, εἴτε πρὸ εἴτε μετὰ τὴν ἰδρυσιν τούτου, ὡς διάκονος, χωρὶς νὰ ἔχη ἀρμοδίως διορισθῇ ὡς τοιοῦτος εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν καὶ χωρὶς νὰ ἀμείβεται ἐκ τῆς ἀσκήσεως τοῦ λειτουργήματός του τούτου, δὲν δύναται οὔτε νὰ ἀναγνωρισθῇ, οὔτε νὰ ὑπολογισθῇ ὡς χρόνος ἀσφαλίσεως εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 48/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καθορίζεται ὅτι οἱ προαιρετικῶς ἀσφαλιζόμενοι εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἐφημέριοι, ἀνήκοντες εἰς τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα καὶ τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας δύνανται νὰ ζητήσουν τὴν προαιρετικὴν ἀσφάλισίν των εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. δι' ἅπαντας τοὺς κλάδους (Συντάξεως, Ἀρωγῆς, Ἀσθενείας) ἢ μόνον διὰ τοὺς Κλάδους Συντάξεων καὶ Ἀρωγῆς, ἐξαιροῦντες τὸν Κλάδον Ἀσθενείας. Ἀπαξ ὁμως ὑπαχθοῦν εἰς τὴν προαιρετικὴν παρὰ τῷ TAKE ἀσφάλισιν δι' ἅπαντας τοὺς κλάδους τούτου, δὲν δικαιοῦνται μεταγενεστέρως νὰ ζητήσουν τὴν διαγραφὴν των ἐκ τοῦ Κλάδου ἀσθενείας.

Δημοσιεύουμεν κατωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθ. 49)1963 Ἐγκύκλιον, ἀφορῶσαν εἰς τὴν παροχὴν βοηθήματος εἰς τοὺς συνταξιούχους τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1963.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἀπριλίου 1963

Τ. Α. Κ. Ε.
Τμήμα Παροχῶν
Ἀριθ. Πρωτ. 5684
» Ἐγκ. 49

Περίληψις: «Περὶ παροχῆς βοηθήματος εἰς τοὺς συνταξιούχους τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1963».

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

Π ρ ὶ σ

- 1) τὰς Διευθύνσεις, Τμήματα, Ὑπηρεσίας καὶ Γραφεῖα τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.
- 2) Ἀπαντὰ τὰ Τοπικὰ Τ.Α.Κ.Ε.

Κοινοποιούμεν ὑμῖν κατωτέρω ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 85261/30-3-63 RONEO 53 ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν «περὶ παροχῆς βοηθήματος εἰς τοὺς συνταξιούχους Ν.Π.Δ.Δ. ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1963», πρὸς γνῶσιν σας καὶ ἐκτέλεσιν, δεδομένου ὅτι τὸ διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ δώρου συνολικὸν ποσὸν ἔχει προβλεφθῆ διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ TAKE 1963.

Σχετικῶς γνωρίζομεν ὑμῖν:

1) Αἱ ἀποδείξεις καταβολῆς τοῦ βοηθήματος ὑπόκεινται εἰς τέλος χαρτοσήμου (1% ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ δώρου + 1% διὰ τὸν Ὀργανισμόν Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων).

2) Συνταξιούχοι τοῦ TAKE τυγχάνοντες καὶ συνταξιούχοι τοῦ Δημοσίου, θὰ λάβωσι τὸ βοήθημα παρὰ τοῦ TAKE, ἐκ δὲ τοῦ Δημοσίου μόνον τὴν διαφορὰν, ἐφ' ὅσον τὸ ποσὸν τοῦ βοηθήματος, ὅπερ θὰ εἰσπράξωσι ἐκ τοῦ TAKE, εἶναι μικρότερον ἐκείνου, τὸ ὅποῖον δικαιούνται ὡς συνταξιούχοι ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

3) Τὸ ὡς ἄνω βοήθημα θὰ καταβληθῇ βάσει τῆς ἐν τῷ συνταξιοδοτικῷ βιβλιαρίῳ ὑπ' ἀριθ. 5 σχετικῆς ἀποδείξεως, δεόντως ὑπογεγραμμένης καὶ τῆς ὀπισθογράφου ταύτης ὑπευθύνου δηλώσεως.

Τὰς ἀποδείξεις δεόν νὰ πέμπητε ἡμῖν ἅμα τῇ καταβολῇ τῶν βοηθημάτων.

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
ΚΩΝ. Σ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΟΝ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ἀθῆναι τῇ 30-3-1963

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ 6η—ΤΜΗΜΑ Β'. — ΓΡΑΦΕΙΟΝ γ'.

Ἀριθ. Πρωτ. 85261 — RONEO 53

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Θ Ε Μ Α : «Περὶ παροχῆς βοηθήματος εἰς τοὺς συνταξιούχους Ν. Π. Δ. Δ. ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1963».

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τῆς ὑπ' ἀριθ. 180/28-1-60 Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου,

Ἀποφάσισμεν

Ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1963 παρέχομεν τὴν ἔγκρισίν μας διὰ τὴν χορήγησιν εἰς ἅπαντας τοὺς συνταξιούχους τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) τοὺς λαμβάνοντας σύνταξιν ἢ βοήθημα ὑπὸ τύπον συντάξεως, ἐπιδόματος ἴσου πρὸς τὸ ἡμισυ (1/2) μιᾶς μηνιαίας συντάξεως ἢ βοηθήματος μετὰ τῶν πάσης φύσεως συνταξιοδοτικῶν ἐπιδομάτων.

Τοῦ βοηθήματος τούτου δικαιοῦνται οἱ λαμβάνοντες σύνταξιν ἢ βοήθημα ὑπὸ τύπον συντάξεως ἐφ' ὅσον ἔχει διαταχθῇ ἢ θὰ διαταχθῇ ἡ πληρωμὴ τῆς συντάξεως μέχρι τῆς 31ης Μαρτίου 1963.

Τοῦ βοηθήματος τούτου οἱ συνταξιούχοι περὶ ὧν ἡ παροῦσα θὰ δικαιωθῶσιν ἐκ μιᾶς καὶ μόνον πηγῆς εἴτε λόγῳ μισθοῦ εἴτε λόγῳ συντάξεως κατὰ κυρίαν Ἀσφάλισιν λαμβανομένης.

Συνταξιούχοι λαμβάνοντες καὶ σύνταξιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἢ ἐτέρου Ταμείου ἢ κατέχοντες οἰανδήποτε ἔμμισθον θέσιν, δικαιοῦνται τοῦ ἐν λόγῳ ἐπιδόματος κατ' ἐπιλογὴν τῶν ἐκ μιᾶς μόνον πηγῆς. Ἐν προκειμένῳ διευκρινίζεται ὅτι συνταξιούχοι Ν.Π.Δ.Δ. τυγχάνοντες καὶ συνταξιούχοι τοῦ Δημοσίου θὰ λάβωσι τὸ δῶρον παρὰ τοῦ παρ' ᾧ συνταξιοδοτοῦνται Ν.Π. μὴ ὑφίσταμενης ἐν τῇ συγκεκριμένῃ ταύτῃ περιπτώσει εἰς τὸν συντα-

ξιοῦχον τῆς εὐχερείας ἐπιλογῆς τῆς πηγῆς ἀπολήψεως τοῦ δώρου. Ἐν ἡ περιπτώσει τὸ δῶρον ὅπερ καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ Ν.Π. εἶναι μικρότερον τοῦ παρεχομένου ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τότε ὁ συνταξιούχος θὰ εἰσπράξῃ μόνον τὴν διαφορὰν παρὰ τοῦ Δημοσίου.

Εἰς περίπτωσιν λήψεως συντάξεως, βοηθήματος ἢ μερίσματος ἐξ Ἑπικουρικοῦ Ὁργανισμοῦ οὐχὶ κατὰ κυρίαν Ἀσφάλισιν, ἀλλὰ ὡς ἐπικουρικῆς τοιαύτης, οἱ περὶ ὧν ἡ παροῦσα συνταξιούχοι θὰ δικαιωθοῦν ἐπιδόματος ἐκ τοῦ Ἑπικουρικοῦ των Ταμείου.

Τὸ διὰ τῆς παρούσης παρεχόμενον βοήθημα θὰ καταβληθῇ τὴν 6ην Ἀπριλίου 1963.

Τὸ ὑπὸ τῆς παρούσης ἀποφάσεως παρεχόμενον ἐπίδομα ἀπαλλάσσεται πάσης κρατήσεως ὑπὲρ Δημοσίου καὶ Τρίτων, φόρου ἢ τέλους, ὑποκείμενον μόνον κατὰ περίπτωσιν εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος καὶ τέλη χαρτοσήμου.

Ἡ διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ βοηθήματος τούτου ἀπαιτηθησομένη δαπάνη θὰ βαρύνῃ τὸ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῶν Ν.Π.Δ.Δ. διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν συντάξεων παρέχοντες πρὸς τοῦτο διὰ τῆς παρούσης τὴν σχετικὴν ἔγκρισιν ἡμῶν.

Τέλος, τίθεται ὑπ' ὄψιν ἡ διάταξις τῆς παρ. 2. τοῦ ἄρθρ. 7 τῆς ὑπ' ἀριθμ. 180/60 Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καθ' ἣν ἐν οἰκονομικῇ ἀδυναμίᾳ τοῦ εἰς πληρωμὴν ὑποχρέου Νομικοῦ Προσώπου δύναται δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ ἐποπτεύοντος τοῦτο Ὑπουργοῦ νὰ περιορίζεται τὸ ποσὸν τῶν ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς ἐπιδομάτων ἢ καὶ νὰ μὴ καταβάλλωνται ταῦτα.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Δ. ΑΛΙ ΜΠΡΑΝΤΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ
ΤΟΜΟΙ 1 - 5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα καὶ εἰς τὰ Γραφεῖα
μας, ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς, ἐλεύθερα
ταχυδρομικῶν τελῶν.

= Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α =

Εὐαγγελίου Θεοδώρου, Καθηγῆτοϋ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,
 'Η Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. — **Ἀμμωνᾶ**,
 Ἀναδρομὴ εἰς τὰ περασμένα. Ὁ Μενδρεσῆς. — Εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ
 Κυρίου (Ἀπὸ τὰ Πνευματικὰ Γυμνάσματα τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ
 Ἀγιορείτου). — **Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Ἀθ. Καλύβα**, Ἱεροκῆρυκος Ἱ.
 Μητροπόλεως Χαλκίδος, Στάχυα, ἀπ' τὸν ἀγρό Του. Ὁρθοδοξία καὶ Ὁρ-
 θοπραξία. — **Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη**, Ἱεροκῆρυκος Ἱ. Μητροπόλεως
 Νικοπόλεως, Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Ἅγιοι Τόποι. Τὸ τρίτον ἔτος δράσεως
 τοῦ Κυρίου. — «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» Μέρος Τρίτον. Ψυχοφελεῖς ἐπι-
 τασίαι ἐκ τοῦ Λευϊτικοῦ ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως (Ἀπόδ. Θεο-
 δόση Σπεράντσα). — **Βασ. Ἡλιάδης**, Εἰς τὸ πλαίσιο τοῦ πανορθοδόξου
 ἑορτασμοῦ. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἑορτάζει τὰ χίλια χρόνια τοῦ Ἁγίου
 Ὁρους ὡς ἐκδήλωσιν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἰδέαν του. Ἡ ἀναβά-
 πτησις τοῦ χριστιανικοῦ ὀρθοδόξου κόσμου. Τὸ ἐλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα
 καὶ ἡ βυζαντινὴ ἐποχὴ. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Εὐεργετινὸν» ἢ «Συν-
 αγωγὴ ἡθικῶν διδασκαλιῶν». Ἀπόδοσις Ἀνθίμου Θεολογίτη. — **Βασ.**
Μουστάκης, Ὁ ἄμβων καὶ τὰ προβλήματα του. Ἡ συντομία στὸ κήρυγμα.
 — Εἰδήσεις. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς
 ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεο-
 λογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ'
 αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιῶν 1. Ἀθήναι.